శ్రీ రామకృష్ణ కథామృతము

నేడే కొనండి! (ప్రథమ భాగము) పదేపదే చదవండి!

శ్రీ "మ.—" చే వంగభాషలో విరచితమైన మూలగ్రంథమునుండి అనూదితము. నవభారత నిర్మాతయగు శ్రీ వివేకానందస్వామికి శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస గురుదేవుడు. ఆ పరమహంసదేవుని దివ్య వచనామృతమును శ్రీ "మ.—" ఆనంద తన్మయతతో తాను వినినది వినినట్లుగ ఐదు భాగములుగ గ్రంథస్థ మొనర్చెను. అందు ప్రథమ భాగమిది.

ఆ అవతారమూర్తియొక్క వచనములు ఈ పుటలయందు మనస్సును పూర్తిగ ఆకట్టుకొనునట్లుగ అనువదింపబడినవి. వీనిలో పరిష్కరింపబడని తత్త్వవిషయిక సమస్యలేదు, తొలగింపబడని ఆధ్యాత్మిక సంశయము లేదు. వివరింపబడని ఆత్మవికాసక విషయములేదు. ఆసక్తికరము. ఆధ్యాత్మికులకు ఒక వరప్రసాదము.

వెల: సాదా: రూ. 8—00

పుటలు: 240+VIII ప్రథమ ముద్రణము కాలికో: రూ. 12—00

* * *

శ్రీ రామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర

రచయిత: శ్రీ చిరంతానందస్వామి

వంగభాషలోని మూలప్రమాణ గ్రంథముల ననుసరించి రచింపబడినది. ఇందు శ్రీరామకృష్ణుని జీవితాంశములు మృదుమధురమగు తేటతెనుగున సమగ్రముగ వివరింపబడినవి. ఢిల్లీ సాహిత్య అకాడెమీ వారిచే ఉత్తమోత్తమ గ్రంథముగ నిర్ణయింపబడినవి.

శ్రీ రామకృష్ణజీవిత చరిత్ర ఆద్యంతము ఆత్మవైభవమే. దివ్యవైభవమే. ఇదియొక దెస కావ్యము. ఇంకొక దెస చరిత్రము వెరసి తత్త్వ సంహిత. లేక దివ్య కావ్యము. ఈ శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర శారదాకంఠమున ఓంకారఘంట! రోమాంచములపంట.

—శ్రీ వేలూరి శివరామశాస్త్రి

...విమర్శక చక్రవర్తి...కీ. శే. శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి శ్లాఘామోదములనందిన మీ పూర్వ గ్రంథముల నిది రచనావైదగ్ధ్యమున...మించియున్నది. విషయౌదాత్త్యము రచనౌదాత్త్యముగా పరిణమించుట స్వాభావికమే కదా సిద్ధహస్తుల చేతులతో!

—శ్రీ కందుకూరి మల్లికార్జునం

It is bound to communicate to the reader the beauty and power of Sri Ramakrishnas' life. —**Sri S. Radhakrishnan**

Classic...authentic...It will be a very valuable addition to the Telugu literature.

—**The Hindu**

పుటలు: 478+XXX వెల: రూ. 10—00

ఇట్లు వ్రాయుడు: మేనేజరు, **శ్రీ రామకృష్ణ మఠము,** మైలాపూరు, మద్రాసు—600 004

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము 34 | 1977 - ఆగస్టు : పింగళ - శ్రావణము | సంచిక 8

విషయసూచిక

1. ప్రార్థన 225
2. వివేకానందవాణి 226
3. మోక్షధర్మములు 227
4. మాతృదేవి చరణసన్నిధి—మూలము: ఎట్ ది హోలీమదర్స్ ఫీట్ / అనువాదము: పి. గణపతిశాస్త్రి 229
5. వేదములు—'సమతానంద' 233
6. శ్రీ రామకృష్ణ కథామృతము—అనువాదం: ప్రవ్రాజిక శ్యామాప్రాణ 238
7. పాణిని—గోడా వేంకటేశ్వరరావు 242
8. వివేక వైరాగ్యాలు—నిర్వికల్పానందస్వామి 245
9. శ్రీ రామదాసు కాఠియా బాబాజీ—చిర్రావూరు వెంకట్రావు 246
10. షోడశకళ విద్య—'సదాశివం' 249
11. కౌసల్య—యామిజాల పద్మనాభస్వామి 251
12. బాలల శారదా దేవి—బి. ఎస్. ఆర్. ఆంజనేయులు 256

శ్రీ విష్ణు సహస్రనామ స్తోత్రమ్

శ్రీ రామకృష్ణమఠ-సేవాసంఘముల సర్వాధ్యక్షులు శ్రీమత్ స్వామి వీరేశ్వరానందజీ మహరాజ్ దక్షిణదేశమునకు విజయము చేయుదురని తెలియ జేయుటకు సంతోషించుచున్నాము. సంఘ గురువులైన శ్రీవారి కార్యక్రమము ఈవిధముగా ఉండును.

హైదరాబాద్	ఆగస్టు	20 నుండి 31 వరకు
బెంగళూర్	ఆగస్టు	31 నుండి 1 సెప్టంబర్ వరకు
మైసూర్	సెప్టంబర్	1 నుండి 4 వరకు
బెంగళూర్	సెప్టంబర్	4 నుండి 11 వరకు
సేలమ్	సెప్టంబర్	11 నుండి 14 వరకు
నాట్టరమ్ పల్లి	సెప్టంబర్	14
మద్రాస్	సెప్టంబర్	14 నుండి 20 వరకు

ఉత్తిష్ఠత జాగ్రత ప్రాప్యవరాన్నిబోధత.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము 34 1977 – ఆగస్టు : : పింగళ – భాద్రపదము సంచిక 8

ప్రార్థన

నమో నేదిష్ఠాయ ప్రియదవ దవిష్ఠాయ చ నమో
నమః క్షోదిష్ఠాయ స్మరహర మహిష్ఠాయ చ నమః
నమో వర్షిష్ఠాయ త్రినయన యవిష్ఠాయ చ నమో
నమః సర్వస్మై తే తదిదమతిసర్వాయ చ నమః.

—శివమహిమ్నా స్తోత్రమ్.

అంతరాత్మగా అతి సమీపంగాను, వాక్కులకు మనస్సుకు అందక అతి దూరంగాను ఉన్న ఓ ఏకాంతప్రియా శివా! నీకు నా నమస్కారములు.

అతి సూక్ష్మమైన పరమాణువుగాను, అతి స్థూలమైన బ్రహ్మాండముగాను ఉన్న ఓ కామదహనా! నీకు నా నమస్కారములు.

విశ్వసృష్టికి పూర్వమే ఉండినవాడవు కనుక వయస్సులో అందరికి పెద్దవాడవు; పుట్టుకయే లేనివాడవు కనుక వయస్సులో అందరికన్నను చిన్నవాడవు – అయిన ఓ త్రినయనా! నీకు నా నమస్కారములు.

వ్యక్త అవ్యక్తమైన సర్వముగాను, వ్యక్త అవ్యక్తమైన సర్వమును అతిక్రమించిన నిర్గుణ స్వరూపముగాను నీవే ఉన్నావు. అట్టి సర్వుడవు – అతి సర్వుడవు అయిన ఓ శంకరా! నీకు నా నమస్కారములు.

వివేకానందవాణి

"నీవు కన్నులారఁ జూచు నీ సోదరుని ప్రేమింపఁ జాలనిచో నీ కగోచరుఁడగు భగవంతు నెట్లు ప్రేమింపగలవు"? అను బైబిల్ వచనము మీకు జ్ఞప్తిలేదా? మానవముఖమున మీరు దేవునిఁ గనఁజాలనిచో, మేఘములలో, లేక నిర్జీవ జడపదార్థ నిర్మిత విగ్రహములలో, లేక మీ మనః కల్పితగాథలలో వాని నెట్లు గాంచఁగలరు? సమస్త స్త్రీ పురుషులలో మీ రేనాఁడు భగవంతునిఁ గాంచ నారంభింతురో, నాఁటినుండియే మీరు పారమార్థికులని చెప్పెదను; కుడిచెంపపై మిమ్ముఁ గొట్టినవానికి నెడమచెంపఁ జూపుట యనఁగా నేమో మీ కపుడు బోధపడఁగలదు. మానవుని బ్రహ్మస్వరూపముగాఁ గాంచఁగలిగిన నాఁడు, సర్వమును—పెద్దపులినిసైతము—మీ రాహ్వానింపఁ గలుగుదురు. మన కేది ప్రాప్తించినను,—మన తండ్రి, మన తల్లి, మన మిత్రుఁడు, మన బిడ్డఁడు మొదలగు వివిధ రూపములఁ దాల్చి మనకు దర్శన మిచ్చు పరమేశ్వరుఁడే, అల శాశ్వత పరమాత్మయే యని గ్రహింపఁ గలుగుదుము; మనతోఁ గ్రీడించు మన యంతరాత్మయే వారు.

మన మానవబాంధవ్యము లీవిధముగా దివ్యము లొనర్పఁబడఁదగిన చందముననే, మన భగవత్సంబంధమును వీనిలో నేరూపమునైనను గైకొనవచ్చును; భగవానుని మన తల్లిగాఁ గాని, తండ్రిగాఁగాని మిత్రునిగాఁగాని, ప్రాణప్రియునిగాఁగాని భావింపవచ్చును. భగవంతుని మన తండ్రియని పిలుచుటకంటెఁ దల్లి యనుట యున్నతాదర్శము. మిత్రుఁడనుట యంతకంటెను నుత్తమము, కాని మన ప్రాణప్రియుఁడనుట సర్వోత్తమము. ప్రియునకును బ్రియురాలికిని భేదమును గాంచకుండుటయే పరమోత్తమభావన. ప్రాచీన పారసీకగాథ యొకటి కలదు. దానిని మీరు వినియుందురు. ప్రియుఁడు తన ప్రియురాలి యింటిగుమ్మము కడకు వచ్చి తలుపుఁ దట్టఁగా "ఎవరు వా" రని యామె యడుగును. "నే" నని యాతఁడు సమాధానింపఁగా బదులురాదు. రెండవసారి యాతఁడు వచ్చి, "నేనే" యిచ్చట నున్నది" యనును. అప్పుడును దలుపు తెఱవఁబడదు. మూఁడవతడవ వచ్చినప్పుడు, "ఎవరు వా"రని లోపలినుండి వచ్చు ప్రశ్నకు, "ప్రియురాలా! నీవే నేను" అని సమాధానింపఁ దలుపు తెఱవఁబడును. మనకు భగవంతునితోఁ గల సంబంధము నిట్టిదే. అతఁ డన్నిటను గలఁడు, అన్నియు నాతఁడే. ప్రతి పురుషుఁడును బ్రతి స్త్రీయును బ్రత్యక్షసజీవమూర్తియుఁ గేవలానందమయుఁడు నగు భగవంతుఁడే. భగవంతుఁ డజ్ఞాతుఁ డనువా రెవరు? వానిని వెదకి కనుఁగొనవలయుననువా రెవరు? మనము నిత్యము భగవంతునిఁ గనుఁగొనుచునే యున్నాము. నిత్యము భగవంతునియందే మనుచున్నాము. ఎల్లెడలను భగవంతుఁడు తెలియవచ్చుచునే యున్నాఁడు. సదా పూజింపఁబడుచునే యున్నాఁడు.

కలలం బోలెడి పుత్ర మిత్ర వనితా అగారాది సంయోగముల్
జలవాంఛారతిన్ ఎండమావులకు ఆసల్ చేయు చందంబునన్
తలతున్ సత్యములంచు; మూఢుడ వృథా తత్త్వజ్ఞుడన్; నాకు నీ
విలసత్పాదయుగంబు సూపి కరుణన్ వీక్షింపు లక్ష్మీపతీ!

—అక్రూరుడు.

మోక్షధర్మములు

సేనజిత్తు అను రాజుకు ఆప్తుడగు ఒక విప్రుడు చెప్పిన ఉపదేశవాక్యములు.

ధనికులు, పేదలు, మధ్యతరగతివారు - అందరూ వారి వారి పనులలో తగుల్కొని ఆయాసపడుచూ దుఃఖించుచున్నారు. చూడుము. ఈ సంసారములో నీవు సుఖపడదలచుకొన్నచో నిరాయాసంగా జీవించదలచుకొన్నచో చేయవలసిన పనులన్నీ ఈశ్వరార్పణబుద్ధితో చేయుము. అదొక్కటే మార్గము.

ఈ విశ్వంలో ఉండేది ప్రతిదీ భగవంతునిదే. మనకేదీ చెందదు. చివరకు ఈ దేహం కూడా మన స్వంతము కాదు - ఈ భావం బాగా దృఢము చేసికొనుము.

కాష్ఠము కాష్ఠము సముద్రములో అలల తాకుడుకు యాదృచ్ఛికముగా కలుస్తవి. తిరిగి విడిపోతవి. అట్లాగే ఈ సంసారసముద్రములో కర్మవశాత్తు మనుషులు మనుషులు కలుస్తారు. తిరిగి విడిపోతారు. కనుక భార్యాబిడ్డలయెడ, బంధుమిత్రులయెడ స్నేహాన్ని పెంచుకొనవద్దు; ఒకరోజు వారితో వియోగము కలిగియే తీరుతుంది. హృదయంలో ఉన్న ఈశ్వరునితోనే మనకెప్పుడూ వియోగము కలగనిది.

కొన్నేళ్ళక్రితం మనం ఇక్కడ ఉండలేదు. కొన్నేళ్ళ తరువాత మనము నిశ్చయముగా ఇక్కడ ఉండబోము. మధ్యలో ఈ అల్పకాలములో వారితో వీరితో లేనిపోని సంబంధ బాంధవ్యాలను ఆరోపించుకొని ఆసక్తి పెంచుకొని భగవంతుని మఱచి శోక మోహములకు వశమగుట ఎందులకు?

తిలలు (నువ్వులు) స్నేహము (చమురు) కలిగి ఉన్నందువలన గానుగలో నలిగిపోవుచున్నట్లు జీవులు భార్యాపుత్రాదుల యెడలగల స్నేహముచే నానావిధ క్లేశములకు లోనయి సంసారచక్రమున నలిగిపోవుచున్నారు.

నిమిత్తము ధనసంపాదనకు పూనుకొని మానవులు అశుభ కర్మలనైననూ ఆచరించుటకు సిద్ధపడి ఇహపరలోక శుభములకు దూరమగుచున్నారు.

పుత్రదారయుతమైన కుటుంబములలో తగుల్కొని మానవులు బురదగుంటలో కాలిడి బైటకురాలేని అడవిఏనుగువలె నశించిపోవుచున్నారు.

ప్రారబ్ధవశమున పుత్రనాశము, విత్తనాశము, బంధునాశము మఱియు కళత్రనాశము కలుగగా మానవులు దావాగ్ని తుల్యమైన మహద్దుఃఖము పొందుచున్నారు.

ప్రారబ్ధమే అన్నిటికీ కారణము. సుఖము ప్రారబ్ధమువలననే కలుగుతుంది, ధనంవలన ఆప్తులవలన కాదు. దుఃఖము ప్రారబ్ధము వలననే కలుగుతుంది, శత్రువులవలన కాదు. ధనము ప్రారబ్ధమువలననే కలుగుతుంది, తెలివితేటలవలన కాదు. దారిద్ర్యమూ ప్రారబ్ధము వలననే కలుగుతుంది, జడత్వమువలన కాదు.

సుఖము తరువాత దుఃఖము కలుగుతుంది. దుఃఖము తరువాత సుఖము కలుగుతుంది. సుఖదుఃఖములు చక్రమువలె సదా పరిభ్రమించుచున్నవి. కాబట్టి ఎవ్వరికీ ఎప్పుడూ సుఖమే ఉండదు. ఎప్పుడూ దుఃఖమే ఉండదు. ఇవి రెండు ఒకటి వెంబడి ఒకటి వచ్చుచు పోవుచునే ఉండును. ఇది ఇట్లుండగా సుఖమునకు పొంగిపోవుట ఎందులకు? దుఃఖమునకు క్రుంగిపోవుట ఎందులకు?

సుఖం వా యది వా దుఃఖం
ప్రియం వా యది వా అప్రియం

ప్రాప్తం ప్రాప్త ముపాసీత
హృదయేన అపరాజితః.

విషయతృష్ణను తీర్చుకొనడంవలన సుఖం కలుగుతుంది – అని మానవులు భ్రమించు చున్నారు. నీవా భ్రమకు లోను కావలదు పెద్దలు చెప్పిన ఈ శ్లోకమును జ్ఞప్తియం దుంచుకొనుము.

యచ్చ కామ సుఖంలోకే
యచ్చదివ్యం మహత్ సుఖం
తృష్ణాక్షయ సుఖస్యైతే
నార్హతః షోడశీం కలాం.

ఈ లోకంలోని కామసుఖములు, పైలోకం లోని దివ్య సుఖములు – అన్నీ కలిసినా తృష్ణా క్షయంవలన కలిగే సుఖంలో పదునారవ భాగానికైనా సమముకావు.

ఆనందపూర్ణమైన బ్రాహ్మీస్థితిని అందుకొన వలెనని నీకు ఇచ్ఛ ఉన్నచో ఉపాయము చెప్పెదను వినుము.

వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణంలో అభిరుచి కలిగించుకొనుము. ఇతరులలో దోషాలను చూడకుము. దోషాలు కనపడినా 'అంతా రాముని ఇచ్ఛ' అనే భావంతో శాంతిని రక్షించుకొనుము. పెద్దలు చెప్పిన ఈ శ్లోక మునుకూడ జ్ఞప్తియం దుంచుకొనుము.

యదా నకురుతే ధీరః సర్వభూతేషు పాపకం
కర్మణా మనసా వాచా బ్రహ్మ
సంపద్యతే తదా.

"నా బోటివాడికి ఈ జన్మలో బ్రహ్మ జ్ఞానము కలుగుతుందా. ఎందుకు వట్టి ఆశలు?" అని సందేహపడకుము. రాజా! ఇది వినుము.

పింగళ అనే ఒక వేశ్య ప్రియునికొఱకు సంకేతస్థలములో వేచిఉండినది. పది నిముష ములు అయినది. అరగంట అయినది. ఒకగంట అయినది. రెండుగంటలు అయినది. ఎంతకూ ప్రియుడు రాలేదు. ఇక రాడని పింగళ నిరాశ చేసికొన్నది. ఆ క్షణంలోనే పింగళకు పురా కృత సుకృతం వలన మెఱుపు మెఱిసినట్లు జ్ఞానోదయం కలిగింది. అప్పుడు ఆవిడ ఇలా అన్నదికదా!

"ఎంత మూర్ఖురాలై ఉంటిని. హృదయ మందిరంలో అత్యంత సమీపంలో ఉన్న రమ ణునితో ఇన్నాళ్ళు ఐక్యము కాలేకపోతినే!

తొమ్మిది ద్వారములు మూసివేసి ఇక ఈ హృదయనాథునితోనే రమించెదను. ఈ ప్రియతముని పొందిన ఏ వనిత ఇక మానవ మాత్రుని ప్రియునిగా భావించగలదు?

దైవానుగ్రహమో, పురాకృత సుకృ తమో, మోహనిద్ర వదలిపోయినది. మేలు కొంటిని. రమణుని – హృదయగృహంలో దాగి ఉన్నవానిని కనుగొంటిని. ఆప్తకామినైతిని. ఇక, కాముకులు అనే నరకప్రాయులైన ధూర్తులు నన్ను వంచించలేరు."

రాజా ఆశలు లేనివాడు ప్రశాంతముగా జీవించును. నైరాశ్యమే పరమసుఖము. నీవును పింగళవలె ఆశను రూపుమాపి సుఖముగా ప్రశాంతముగా జీవించుము.

సుఖం నిరాశః స్వపితి నైరాశ్యం పరమంసుఖం
ఆశామనాశాం కృత్వాహి సుఖం స్వపితి
పింగళా.

మాతృదేవి చరణసన్నిధి

ఆంగ్ల గ్రంథము:
ఎట్ ది హోలీమదర్స్ ఫీట్

అనువాదకుడు:
పి. గణపతిశాస్త్రి

ఉద్బోధన కార్యాలయము: 25, జూన్, 1912. ప్రార్థన మందిరానికి పక్కనేఉన్న అమ్మ గదిలో మంచందగ్గిర మేము కూర్చున్నాము.

నేను: ఆస్పత్రులలో సేవ, ప్రజాసేవా కేంద్రాలలో పని, పుస్తకాల విక్రయము లెక్కలు వేయడము మొదలయిన వ్యవహారాలు కూడవని కొందరు విమర్శిస్తారు. "ఠాకూరు ఎన్నడయినా ఇటువంటి వ్యవహారాలలో కలగజేసుకున్నారా?" అని వారడుగుతారు. అటువంటప్పుడు భగవద్భక్తితో మఠంలో చేరిన కొత్త శిష్యుల కిటువంటి కార్యాలు విధించడ మెందుకని ప్రశ్నిస్తారు. ప్రార్థన, ధ్యానము, భక్తి, గీతాగానము, ఇవే అటువంటివారికి సదా కర్తవ్యాలని. మిగిలిన కార్యాలవల్ల మనస్సులో కోరికలు మొలకెత్తుతాయని అవి భగవంతునినుండి దూరంగా తొలగిస్తాయని అంటారు.

అమ్మ: ఆ మాటలేవి లక్ష్యపెట్టకు నాయనా? ఏదో ఒకపని చేస్తూండకపోతే, నీకు కాలం ఎలా గడుస్తుంది? ఇరవైనాలుగు గంటలు ఎవరయినా ప్రార్థన, ధ్యానము కొనసాగించగలరా? ఇక ఠాకూరుమాట! ఆయన సంగతే వేరు. అదీగాక మధుర్ ఆయనకు భోజనాది సౌకర్యాలన్నీ చక్కగా సమకూర్చారు. నీవు కష్టించి పనిచెయ్యడంవల్ల చాలినంత ఆహారం సమకూరుతున్నది. లేకపోతే ఇంటింటికి వెళ్లి బిచ్చమెత్తుకోవాలి. పని, పాటు లేకపోతే జబ్బు చేస్తుంది. ఈ రోజుల్లో ఎంతో ఔదార్యంతో సన్యాసుల నాదుకుని ఆదరించేవా రెవ్వరున్నారు? కనక అటువంటి వారిమాటలేవి నీవు చెవిని పెట్టవద్దు నాయనా! ఠాకూరు ఆదేశించిన మార్గంలోనే సాగిపో! మన మఠం ఇదే పద్ధతిలో ముమ్ముందుకు సాగిపోతుంది. ఈ పద్ధతి నచ్చనివారు తమదారిన తాము తరలిపోవచ్చును.

ఉత్తర భారతదేశంలో సన్యాసులను కొందరిని మణిమల్లిక్ సందర్శించాడు. ఆపైన ఠాకూరు "వారిని గురించి నీ అభిప్రాయమేమిటి?" అని ఆయన్ని ప్రశ్నించారు. మణీమల్లిక్ "నేను వారిని సందర్శించాను కాని–" అని సమాధానం చెప్పారు "ఏమిటా కాని?–" అని తిరిగి ప్రశ్నించారు ఠాకూరు. "వారంతా సొమ్ము కావాలని అడుగుతారు." అన్నారు మణిమల్లిక్ – దానిమీద ఠాకూరు మళ్లీ అందుకున్నారు. "ఎంత సొమ్ము? బహుశః పొగాకు, గంజాయి, కొనుక్కోడానికి ఒక కానీగాని, రెండు కానులుగాని అడిగిఉంటారు. అంతే! నీమట్టుకు గ్లాసులకొద్ది పాలూ, నెయ్యి, ఇంకా మిగిలిన వస్తువులు కావాలి. సన్యాసికి పొగాకుకాని గంజాయికాని కొనుక్కోవడానికి కానీ గాని రెండు కానులు గాని కావాలి. అది ఏమయినా పెద్ద మొత్తమా? అన్ని వస్తువులు నీవే అనుభవించాలా? ఆ సాధువులకు కానీ ఖరీదయిన పొగాకుగాని, గంజాయిగాని అక్కరలేదా?"

కోరికలే అన్నింటికి ప్రధాన కారణాలూ. కోరికలు లేని వ్యక్తి ఇక దేన్ని అడుగుతాడు?... నాకేసి చూడు బాబూ! నాకీ వస్తువులన్నీ ఉన్నాయి. అయినా నాకు వాటిమీద కోరికలేవి లేవు!... రవంత కోరికకూడా లేదు!

నేను : నీలో కోరిక ఎలాగ మొలకెత్త గలవుతల్లీ ? కాని మా మనస్సుల్లో ఎన్నెన్ని కోరికలు తల లెత్తుతూంటాయి! వాటిని తొలగించుకోవడ మెలాగ ?

అమ్మ : నీలో మొలకెత్తుతున్నవి, నిజానికి కోరికలు కానే కావు! ఆ కోరికల్లో ఏమి లేనే లేదు! అవి ఎంతగా బయటికివస్తే అంత మంచిది!

నేను : భగవానుడు సాయం చేస్తే తప్ప నే నెలాగ నా మనస్సుతో పోరాడగలనని నిన్న నే ననుకున్నాను. ఒక కోరిక తొలగిపోగానే వెంటనే వేరొకటి పొటమరిస్తున్నది! దాని మీద అమ్మ ఇలాగ వివరించారు.

అమ్మ : "నేను" అన్నది ఉన్నంతకాలము సహజంగా కోరిక లుద్భవిస్తూనే ఉంటాయి. కాని ఆ కోరికలు నీ కపకారం చెయ్యవు. భగవానుడు నిన్నెల్లప్పుడు సంరక్షిస్తాడు. సమస్తము పరిత్యజించి, సర్వసంగ పరిత్యాగంలో శరణాగతిపొంది, భగవానుని పాదా లాశ్రయించిన సత్పురుషుల నాదైవం సంరక్షించక పోతేం? ఆ తప్పిదం అంతా ఆ భగవానునిదే! మనల నా భగవంతుడు పాలముంచినా నీట ముంచినా ఏ మాత్రము నమ్మిక చెదరనియ్య కూడదు. అంతేకాదు. ఎల్లవేళలా మంచే చేస్తూండాలి. అది అయినా ఆ భగవంతుడు అనుగ్రహించిన శక్తిసామర్థ్యాలనుబట్టే సాధ్య పడుతూంటుంది.

నేను : అమ్మా! భగవానునిమీద నా కంతటి దృఢమయిన నమ్మిక ఉన్నదా? ఆయన అనుగ్రహిస్తే తప్ప మరి వేరేదారి ఏమి ఉన్నది!

అమ్మ : నీ కంత భయపడవలిసినంతటి అవసర మేమిఉన్నది నాయనా? భయపడకు! భార్యతోను, పిల్లలతోను నీకిక సాంసారిక మయిన జీవితం సంభవించదు! ఇక నీకా జంజాటమే ఏర్పడదు. మరి నీ కెందుకీ లేనిపోని భీతి ?

ఉద్బోధన కార్యాలయము. 7, జూలై, 1912.

"అమ్మా, రథోత్సవానికి నీవు పూరీ వెళ్ల వలిసి ఉన్నదికదా?" అని నే నడిగాను.

అమ్మ : ఆ గుంపుల రద్దీలోనికి వెళ్లాలా? కలరాగాని, ఇంకేదయినా రోగంగాని రా వచ్చును. పూరీలో బస చెయ్యడానికి గదు లెక్కడా దొరకడంలేదని యాత్రికుల మార్గదర్శి లక్ష్మీకాంత అన్నాడు. మరీ చిన్న చిన్న గదులకుకూడా పదేసి రూపాయల అద్దె తీసుకుంటున్నారట! అందుచేత శీతకాలంలో అక్కడికి వెళ్లడం మంచిదని సలహా ఇచ్చాడాయన.

నేను : పూరీ జగన్నాథస్వామి ఏ దైవానికి చిహ్నమమ్మా?"

అమ్మ : నే నొక కలలో ఆ దైవాన్ని శివలింగస్వరూపంలో చూశాను.

నేను : అయితే నీవు జగన్నాథుని మూర్తి సందర్శించ లేదన్నమాట ?"

అమ్మ : లేదు! నాకు శివలింగంమాత్రమే సాక్షాత్కరించింది. అది శివదేవుని చిహ్నమయిన శివలింగమే!...అది చాలా పవిత్రమయిన పుణ్యక్షేత్రం. కాకపోతే అంతమంది జనం అక్కడి కెందుకు వెళతారు? విమలాదేవతకూడా అక్కడే వెలసింది. మహాష్టమి నాటి రాత్రి ఆమె పూజ జరుగుతుంది. ఆమె సాక్షాత్తు దుర్గాదేవతే సందేహము లేదు! అందుచేత శివుడు అక్కడ ఎందు కుండకూడదు?

నేను : మొట్టమొదటగా జగన్నాథ దేవాలయం ఒక బౌద్ధ దేవాలయమని కొందరంటారు. ఆ విగ్రహంకూడా బుద్ధునిదేనట! శంకరాచార్యుల కాలంలో బౌద్ధుల నక్కడినించి తొలగించినపిమ్మట అక్కడి మూర్తిని శివలింగంగా మార్చివేశారట! ఆ తరవాత వైష్ణవం బాగా వ్యాప్తి పొందిన తరవాత, ఆ శివుడే జగన్నాథుడయినాడని చెబుతారు. ఆ విష్ణుమూర్తి జగన్నాథుడే కదా!

అమ్మ : నా కవ్వన్ని తెలియవు నాయనా! కాని కలలో నా కక్కడ శివలింగం కనిపించిన మాట మాత్రం వాస్తవం.

నేను : మహమ్మదీయ విధ్వంసకులు ఎన్నెన్ని దేవాలయాలు నేలమీద కూల్చివేశారు! ముక్కులు, చెవులు చెక్కివేసి, ఎన్నెన్ని విగ్రహాలు వికృతంగా మార్చివేశారు!

అమ్మ : ఆ విధ్వంసకుల భయంవల్లనే బృందావనంలో గోవిందదైవతం జయపూర్‌లో తలదాచుకున్నారు. పురోహితులప్పుడు దేవాలయం ముఖద్వారంలో ప్రాయోపవేశం ప్రారంభించారు. ఆ సమయంలో దివ్యాదేశం వినిపించింది అది ఇది. విగ్రహం వెళ్ళిపోయింది గాని నేనిక్కడినించి వెళ్ళలేదు. తిరిగి ఇంకొక ప్రతిమ తయారుచెయ్యండి. తిరిగి నేనా మూర్తిలో ప్రవేశిస్తాను.

నేను : గుజరాత్‌లో సోమనాథ దేవాలయంలో శివదేవునిమూర్తికి ప్రతిదినము గంగోత్రినించి సేకరించిన పవిత్రోదకంలో అభిషేకం చేసేవారు. ఆ నీరు వరసలవారీగా తమ శిరస్సులమీద ఉంచుకున్న కడవలతో మనుష్యులు మోసితెచ్చేవారు. కాని మరి కొంతకాలానికి సుల్తాన్ మహమ్మద్ ఆ విగ్రహం నేలమట్టంచేసి తుత్తునియలుగా విదళించాడు. మంచి గంధంచెక్కతో చేసిన దేవాలయం ముఖద్వారం కవాటం తనతో తీసుకుపోయాడు. ఇదంతా ఇలాగ ఎందుకు జరగాలి?

అమ్మ : విగ్రహ విధ్వంసకులవైపు చూడగానే భగవానుడు తన కాలికి బుద్ధి చెప్పి పరుగు ప్రారంభిస్తాడు. అయితే ఇదంతా ఎందుకిలాగ జరగాలి? ఆయన సర్వసమర్థుడు. తన కిష్టంవచ్చినట్టు ప్రవర్తించగలడు. కాదు! కాదు! నిజం చెప్పవలసివస్తే ఇదంతా ఒక లీల అంతే!

నేను : అమ్మా! కర్మఫలితాలన్నీ పూర్తిగా తుడిచివెయ్యడానికి వీలు పడుతుందా? జ్ఞానోదయం జరిగినంతలోనే కర్మఫలితాలన్నీ నశిస్తాయని మన పురాతన గ్రంథాలుద్ఘోషిస్తున్నాయి. అయినా ఈ జన్మలో ఇంతకు మునుపే పారబ్ధములయిన కర్మఫలితా లనుభవించక తప్పదు.

అమ్మ : సుఖదుఃఖాలన్నీ పురాతన కర్మఫలితాలే! ఠాకూరుకుకూడా అటువంటి కర్మల ఫలితాలు అనుభవించక తప్పలేదు. ఆయన పెద్దన్న ఒకప్పుడు జ్వరంలో సంధి పేలాపన సమయంలో మంచినీరు తాగుతున్నారు. ఆ సమయంలో రవంత నీరు లోపలికి పుచ్చుకున్నంతలోనే ఠాకూరు ఆయనచేతిలో గ్లాసు లాగేసుకున్నారు. దానితో ఆయనకి కోపం వచ్చి ఇలా అన్నారు! నీవు నన్ను మంచినీరు లోపలికి పుచ్చుకోకుండా అడ్డుకున్నావు. ఇందుచేత నీవుకూడా నాలాగే బాధ పడతావు! నీకుకూడా నాలాగే గొంతులో బాధ బయలుదేరుతుంది. దానిమీద ఠాకూరు ఇలాగ బ్రతిమాలుకున్నారు.

'అన్నా, నేను నీకు ఏవిధమయిన అపకారము చేసిఉండలేదు. నీకు జబ్బు చేసింది.

నీవు ఎక్కువగా నీరు తాగితే రుగ్మత ఎక్కువవుతుంది. అందుచేతనే నేనలాగ చేశాను. అయినా నీవెందు కలాగ నన్ను శపించావు?' దానిమీద ఆయన అన్నగారు 'నాయనా! నా నోటినించి అటువంటి మాట లెందుకు వెలువడ్డాయో నాకు తెలియదు!' అంటూ కంటనీరు పెట్టుకున్నారు. ఆ మాట లేవి అబద్ధాలు కాజాలనని, అవి అక్షరాలా అలాగే జరగి తీరతాయని ఠాకూరు జబ్బుపడిన తరవాత నాతో అన్నారు. ఆ శాపంవల్లనే తమ గొంతులో వ్యాధి బయలుదేరిందని, ఇందువల్ల మేముకూడా అంతగా వ్యధపడ నక్కరలేదని కూడా ఆయన అన్నారు.

అది విని "మీకే ఇంత యాతన తప్పనప్పుడిక సామాన్య మానవులగతి ఏమిటి? వారిక తమ బ్రతుకు లెలాగ కొనసాగించగలరు?" అని అయనతో వాదించాను నేను. ఆ పైన ఠాకూరు తిరిగి "మా అన్న ఋషితుల్యుడు. అందువల్లనే ఆయనమాటలలాగ అక్షరాలా నిజమయ్యాయి. అయితే మిగిలిన సాధారణ మానవులమాటలలాగ గొప్పగా, తిరుగు లేకుండా పని చెయ్యవు!"

తాను చే జేతులా చేసిన కర్మల ఫలితాలన్ని తప్పక అనుభవించి తీరవలిసిందే! కాని భగవానుని గూర్చి ప్రార్థిస్తే పెద్దపుండుతో బాధ పడవలిసిన పరిస్థితిలో ముల్లు గుచ్చుకున్నంత బాధతోనే ఆ కర్మఫలితం తొలగిపోతుంది. జపము, తీవ్ర నియమనిష్ఠలు మొదలగు వానివల్లకూడా పాపకర్మల దుష్పరిణామాలు చాలావరకు తగ్గించుకోవచ్చును.

నేను: అయితే కర్మ ఒక్కటే ప్రపంచాన్ని నడిపించే మహనీయశక్తి అన్నమాట! అటువంటప్పుడు భగవంతునిమీది అంతటి నమ్మిక సంపాదించుకో వలసినంతటి అవసరమేమి ఉన్నది? ఉదాహరణకు బౌద్ధులు కర్మమీదనే విశ్వాసం సంపాదించుకున్నారు. అంతేగాని వారికి భగవంతునిమీద నమ్మికలేదు!

అమ్మ: "కాళీ, దుర్గ, కృష్ణుడు మొదలయిన వారెవ్వరు లేనేలేరని అంటావా?"

ఆమె తీవ్రంగా ప్రశ్నించారు.

నేను: అయితే జపతపాలవల్ల నియమనిష్ఠలవల్ల ఒక వ్యక్తి తప్పక తన కర్మల ఫలితాలనుండి తప్పించుకోవచ్చు నన్నమాట!

అమ్మ: ఎందుకు తప్పించుకోకూడదు? ఒక మంచిపని చెయ్యడం చాలా మంచిది. మంచి పనివల్ల మంచి ఫలితం కలుగుతుంది. చెడ్డపని వల్ల చెడు ఫలితం కలుగుతుంది.

—సశేషం.

యత్కర్మ కుర్వతో అస్యస్యాత్ పరితోషో అంతరాత్మనః।
తత్ ప్రయత్నేన కుర్వీత విపరీతం తు వర్జయేత్ ॥

అంతరాత్మకు పరితోషం కలిగించేపనులను అతి ప్రయత్నంతో చేస్తూఉండవలెను. పరితోషం కలిగించని పనులను అతి ప్రయత్నంతో త్యజించవలెను.

—మనువు.

వేదములు

'సమతానంద'

వేదము లనగానేమి? వాని మూలమేది? వాని స్వరూపమెట్టిది? అను విషయముల గూర్చిన అవగాహన మహనీయుడైన సాయనాచార్యుని భాష్యమువలన మనకు లభిస్తున్నది. ఇష్టప్రాప్తికి, అనిష్ట పరిహారానికి అలౌకిక ఉపాయములను ప్రకాశింపజేయు విజ్ఞానరాశి వేదము అని సాయనాచార్యుల నిర్వచనము. ప్రత్యక్ష అనుమాన ప్రమాణముల కందని విషయాలను వేదము తెలియజేస్తుంది. సకల దేవతలనుగూర్చి, ధర్మమునుగూర్చి పరబ్రహ్మ తత్వమునుగూర్చి ప్రతిపాదించునది వేదము. పరిచ్ఛిన్నుడైన మానవునివాక్కు, ఎంత గొప్పదైనా నిర్దోషము కాజాలదు. పరమసత్యాన్ని తుదిమాటగా చెప్పజాలదు. అలౌకిక విషయాలలో, దివ్యవాణియైన వేదమే స్వతః సిద్ధమైన, దోషరహితమైన, దేశకాలాతీతమైన పరమ ప్రమాణం కాగలదు.

ప్రజానీకంయొక్క నైతిక, ఆధ్యాత్మికశక్తిని ఉద్దీపనచేస్తూ, ఉన్నత జీవితాదర్శముపైపు ఆకర్షిస్తూ, భారతజాతియొక్క భావనను, జీవిత విధానాన్ని ప్రభావితంచేస్తూ, ఉన్న దివ్య చోదకశక్తియే వేదవిజ్ఞానము.

అపౌరుషేయములుగా సనాతనములుగా గురు-శిష్య పరంపరద్వారా అనాదికాలంనుండి అనుస్యూతంగా ప్రవహిస్తున్నది వేదస్రవంతి. వేదములు అపౌరుషేయములని గట్టిగా నమ్మేవారిలో రెండు వాదనలున్నవి. నిత్యమైన బ్రహ్మనుగూర్చి ధర్మమును గూర్చిన జ్ఞానమునకు మూలము వేదము. శబ్దమునకు అర్థమునకు గల సంబంధము నిత్యమైనది. అందువలన భాషరీత్యా, వస్తురీత్యా వేదములు నిత్యమైనవి. అని ఒక పక్షమువారి వాదన.

వేదములు ప్రతిపాదించే అలౌకికమైన, ఆధ్యాత్మిక సూత్రములు నిత్యమూ - త్రికాలాబాధ్యములు. అందుచే వేదములు నిత్యమైనవి. అపౌరుషేయమైనవని రెండవ పక్షమువారి వాదన. వీరు వేదభాషయొక్క అపౌరుషేయత్వాన్ని అంగీకరించరు. స్వార్థరహితులైన, విశ్వాసపాత్రులైన ఆప్తపురుషులైన ఋషి వాక్యములు వేదవాక్కు అని వీరి వాదన.

సృష్ట్యాదిని ప్రజాపతుల సంకల్పరూపమైన యజ్ఞంలో యజ్ఞపురుషుడైన పరమాత్మనుండి ఋక్, యజుస్, సామములు ఆవిర్భవించినట్లు ప్రసిద్ధమైన పురుషసూక్తములో వివరించబడినది. పరమాత్మ బ్రహ్మను సృష్టించి, బ్రహ్మకు వేదరాశిని అందించినట్లు శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు వివరిస్తుంది. అగ్నినుంచి ధూమము వెడలినట్లు పరమాత్మనుంచి ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసరూపముగా ఋగ్వేదాదులు వెలువడినట్లు బృహదారణ్యకము వివరిస్తుంది. వేదములకు మూలము పరబ్రహ్మ - అందుచే అవి అపౌరుషేయములు అని బ్రహ్మసూత్రముల వివరణ. శబ్దముయొక్క నిత్యత్వమును ప్రతిపాదిస్తుంది మీమాంసాసూత్రము. భగవంతుడు బ్రహ్మ మనస్సులో వేదరాశిని స్ఫురింపజేసినట్లు పురాణముల, ముఖ్యముగా శ్రీమద్భాగవతముయొక్క వివరణ. అపౌరుషేయమైన వేదరాశిని స్మరించి, బ్రహ్మ సృష్ట్యాదిని గురుశిష్య పరంపరద్వారా వ్యాప్తిచేసినట్లు స్మృతుల వివరణ. వేదవిషయమైన ప్రవృత్తి, నివృత్తి నిష్ఠలను, మరీచ్యాది ప్రజాప్రతులద్వారా, సనకసనందనాది ఋషులద్వారా, నారాయణుడు ప్రవర్తింప

జేసినట్లు గీతాభాష్యములో శ్రీ శంకరాచార్యులు వివరించారు. మన ఆర్ష వాఙ్మయం లోని ఈ వివిధమైన వివరణలు – వేదవాక్కు యొక్క దివ్యత్వాన్ని, దానిపట్ల హైందవ సంస్కృతికి అనాదినుండిగల పూజ్యభావాన్ని సూచిస్తున్నవి.

భాష, శైలిభేదాన్ని అనుసరించి కాలనిర్ణయంచేస్తూ వేదమును వివిధ భాగములుగా విభజించే పాశ్చాత్య పండితుల విధానాన్ని సంప్రదాయసిద్ధమైన భారతీయ విద్వాంసులు అంగీకరించరు. కాని వేదరాశిని విభాగం చేయుటలో, వారి విధానం – తార్కికపద్ధతి వారికున్నది. విద్ అను ధాతువునకు తెలుసుకొనుట, విచారణచేయుట అను అర్థంలో బోధ ద్వారా, అనుభూతిద్వారా పొందిన విజ్ఞానమును విద్య అంటారు. ఈ దృష్ట్యా విద్యగా వేదంలో రెండు దశలున్నవి. పరా, అపరా అను ఈ దశలు, క్రిందితరగతులకు చెందినవి. అధ్యాత్మిక విజ్ఞానము పై స్థాయికిచెందిన పరావిద్య. ఆవిజ్ఞానమునకు దారిచూపే క్రిందిస్థాయి అపరా విద్య. శాస్ అను ధాతువునకు శాసించుట, విదితము చేయుట అను అర్థములు కలవు. ఈ దృష్ట్యా వేదము అజ్ఞాత జ్ఞాపకశాస్త్రము అనగా తెలియనిదానిని తెలియజేయునది లేదా ప్రవృత్తిలేనిచోట ప్రవృత్తిని కలిగించు అప్రవృత్త ప్రవర్తన విధి నిషేధశాస్త్రము. వేదములకు, నిగమము, శ్రుతి, ఆమ్నాయము అను పేర్లుకూడా కలవు. నిగమమనగా అనాది సిద్ధమైన నిర్ణయపాఠము. శ్రుతులనగా శిష్యునిచే గురువునుండి శ్రవణం చేయబడిన దివ్యవాక్కు. ఆమ్నాయ మనగా పలుపార్లు పఠించుట, చింతన చేయుటద్వారా నేర్చినది. కర్మకాండ, జ్ఞానకాండ విభాగము అపరా, పరావిద్యలవంటిదే. యజ్ఞయాగాది కర్మల గూర్చినది కర్మకాండ. జగజ్జీవేశ్వర విచారణకు సంబంధించినది జ్ఞానకాండ. ఈ విభాగము ఉపనిషదితర, ఉపనిషద్ విభాగానికి సరిపోతుందనే సామాన్య అభిప్రాయం ఉన్నది. ఈ స్పష్టవిభాగము చేయలేము. ఉపనిషత్తులలో కర్మకాండకు సంబంధించిన భాగములు కొన్ని కలవు. అలాగే సంహితాభాగములో తాత్విక రహస్యములకు సంబంధించిన భాగములున్నవి. కాబట్టి ఈ విభజనలు విషయ ప్రయోజనాన్ని అనుసరించిన అహగాహనగా భావించాలిగాని అడ్డుగోడలవంటివిగా భావించరాదు.

వాక్యస్వరూపము, విషయము, శైలి – వీని ననుసరించి సంప్రదాయసిద్ధంగా వేదం నాలుగు భాగాలుగా విభజింపబడింది. ఋక్, యజుస్, సామ, అధర్వణములు ఈ విభాగము లోనివి. ఋక్ చంధోరూః కలిగిన దేవతాస్తుతి. కర్మలో వినియోగానికి సంబంధించిన రచన, లేక ఛందోరూపం కలిగిన వాక్యము యజుస్సు సామము గానయోగ్యమైన స్తు ఈ మూడు సమష్టిగా ఋక్ – యజుస్సామ సంహితలుగా వ్యవహరించబడుచున్నవి వీనికి అనుబంధించిన సంబంధించిన బ్రాహ్మణములు, ఆరణ్యకములు, వాని సంబంధించిన ఉపనిషత్తులు కలిపి ఋగ్యజుస్సామ అధర్వవేదములుగా పేర్కొనబడుతున్నవి. అపౌరుషేయమై, బ్రహ్మకు స్ఫురింపచేయబడినదని పురాణములు చెప్పే వేదరాశి, వేదపాఠము చేయువాని అశ్రద్ధ, గందరగోళము వలన అగమ్యగోచర మయినది తరువాత కాలంలో. ద్వాపరయుగ ప్రారంభంలో వ్యాస నామం కలిగిన కృష్ణద్వైపాయన మహర్షి వేదరాశిని సుస్పష్టంగా ఋక్, యజుస్, సామ అధర్వభాగములుగా విభజించి పైల, వైశంపాయన, జైమిని, సుమంతులను నలుగురు శిష్యు

లకు నాలుగు వేదముల పరంపరను వ్యాప్తి చేయు కార్యమును అప్పజెప్పడం జరిగింది. వీరి శిష్య పరంపర కాలక్రమేణా అనేక శాఖలుగా చీలిపోయారు. ఒక్కొక్క-శాఖ ఆ వేదమును తమ ప్రత్యేకరీతిలో సంతీ_ప్తపాఠముగా పదిలపరచుకుని తమ శిష్య పరంపరకు అందిస్తూ వచ్చారు. ఈ విధముగా కఠ, కౌతుమ, వాజసినేయ, మాధ్యందిన - మొదలగు పేర్లతో వివిధ శాఖలు బయలుదేరినవి. ఇట్టి శాఖలు ఋగ్వేదంలో 21, కృష్ణ యజుర్వేదంలో 94, శుక్ల యజుర్వేదంలో 15, సామవేదంలో 1000, అధర్వవేదంలో 15. ఉన్నట్లు ముక్తికోపనిషత్తులో చెప్పబడింది. వీనిలో చాలా శాఖలు ఖిలమై వాటిపేర్లు మాత్రం మిగిలినవి.

శైలి, విషయములబట్టి ఇంకొక విభజన - మంత్రము, బ్రాహ్మణము అనునది. ఈ విభాగ నిర్వచనం కల్పశాస్త్రము చేస్తుంది. ఈ విభాగముపైన చెప్పిన నాలుగు వేదముల విభాగము లోని అంతర్భాగము. ప్రతి వేదానికి సంబంధించిన మంత్రభాగము, బ్రాహ్మణభాగములు కలవు. స్తుతిరూపమైన, చ ం ధో భా గ ము మంత్రము. తదితరము బ్రాహ్మణము. ఋక్, యజు, స్సామ సంహితలలోని స్తుతిరూపమైన మంత్రభాగమునకు, తదితరమునకు వినియోగ రీత్యా భేదం కనిపిస్తుంది. ప్రత్యక్షముగానో, పరోక్షముగానో ఇహపరలోక సంబంధమైన అభ్యుదయము - పరమపురుషార్థమైన నిశ్రేయసము చేకూర్చగల యజ్ఞయాగాది క్లిష్ట కర్మ కాండను సక్రమంగా, తు-చ-తప్పకుండా నిర్వహించుట వేదముయొక్క- సర్వసామాన్య వినియోగము. ఈ విధానములో వేదంలో ప్రతిభాగానికి ఆవాహన, స్తుతి, క్రియా కలాపమునకు సంబంధించినవిధంగా అర్థం చెప్పవలసి యుండును. యజ్ఞకాండలో హోత దేవతా స్తోత్రాన్ని పఠించును. అధ్వర్యు క్రియాకలాపమును నిర్వహించును. ఉద్గాత సామగానము చేయును. బ్రహ్మ, కార్యకలాపమునంతను పర్యవేక్షించుచు - సక్రమంగా నడిపించుచు - పొరపాట్లను సరిదిద్దుతూ సలహాలనిస్తూ- వైదిక యజ్ఞమూర్తిగా వ్యవహరించును. హోత, అధ్వర్యు, ఉద్గాత బ్రహ్మలు నలుగురు నాలుగు వేదాల ప్రతినిధులు. అందులో బ్రహ్మ అధర్వవేద ప్రతినిధి.

సంహితలలో ఋగ్వేదం ప్రధానమైనది. ఇతర వేదములలోని అత్యధికభాగము ఋగ్వేదములోని మంత్రాల పునరుక్తియే. శాకల శాఖ ననుసరించి దానిలో 1028 స్తోత్ర రూపమైన ఋక్కు- లున్నవి. వీనిలో అనేక దేవతలకు సంబంధించిన స్తోత్రా లున్నవి. ఇందులో కొన్ని పెద్దవి. కొన్ని చిన్నవి. అన్నిటికన్న పెద్ద ఋక్కు-లో 52 పాదము లున్నవి. ఈ ఋక్కు-లు పది మండలాలుగా విభజించబడినవి. ఇందులో దశమమండలంలో గుప్తమైన ఆధ్యాత్మిక, తాత్త్విక రహస్యాలు గల భాగములు ఎక్కు-వగా ఉన్నవి. మిగతా మండలాలలోకూడా ఇట్టివికొన్ని లేకపోలేదు. ఐతరేయ, కౌషితకి, పైంగి, సాంఖ్యాయనాదులైన బ్రాహ్మణములు ఋగ్వేదమునకు సంబంధించినవి. ఐతరేయ, కౌషీతకి ఆరణ్యకములు పై పేరుగల బ్రాహ్మణముల కనుబంధము. ఈ ఆరణ్యకములలోని చివరభాగములు ఐతరేయ కౌషీతకి ఉపనిషత్తులు.

యజుర్వేదంలోని తైత్తిరీయ సంహిత కృష్ణ యజుర్వేదమను పేరుతో వ్యవహరించబడుతుంది. ఇది గద్యలోవుండి యజ్ఞం చేయించు అధ్వర్యునికి ఉపయోగించుభాగము. కర్మ కాండకు సంబంధించిన సూత్రాలు వాని

వివరణ ఈ భాగంలో కలదు. యజుర్వేదంలో 40 అధ్యాయములుగల శుక్ల యజుర్వేదమనే ఇంకొక భాగంకలదు. ఇందులో చక్కని క్రమ బద్ధమైన విభజన గోచరిస్తుంది. తైత్తిరీయ - భాల్లవ - శాట్యాయన, మైత్రాయణ, కఠ బ్రాహ్మణములు కృష్ణ యజుర్వేదములోనివి. వీనిలో మొదటిది చాలా ప్రసిద్ధమైనది. సంహితకు అనుబంధమై తైత్తిరీయ ఆరణ్యకమునకు అనుబంధంగా కలిగి ఉన్నది. తైత్తిరీయ ఉపనిషత్తు దీనిలోనిదే. ఇలాగే మైత్రాయణి ఉపనిషత్తు ఉన్నది. మాధ్యందిన, కాణ్వశాఖలలో శుక్ల యజుర్వేదం నిలిచియున్నది. దీనిలో సుప్రసిద్ధమైన శతపథ బ్రాహ్మణములో బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తు ఉన్నది.

ఋగ్వేదంలోని అష్టమ నవమ మండలాల లోని భాగము సామవేద సంహితలోనికి తీసుకొనబడింది. ఉద్గాతగానం చేయుట కనుగుణ్యంగా ఇవి సంస్కరించబడినవి. సామవిధాన, మంత్ర, ఆర్షేయ, వంశ, దైవతాధ్యాయ, తలవకార, తాణ్డ్య సంహితోపనిషత్తులను ఎనిమిది బ్రాహ్మణములు ఇందులోనివి. వీనిలో ఆ వేదమునకు సంబంధించిన అధ్వరుడు నిర్వహించవలసిన విధులు పేర్కొనబడినవి. వీనికి సంబంధించిన ఆరణ్యకములు కనిపించడంలేదు. ఛాందోగ్య, కేనోపనిషత్తులు సామవేదానికి అనుబంధములు. ఇతర వేదముల కున్నట్లు, అధర్వవేదమునకు యజ్ఞ సంబంధము కనపడదు. దానికి సంబంధించిన బ్రహ్మ పర్యవేక్షకునిగా వ్యవహరించును. శౌనకసంహిత ననుసరించి అధర్వవేద సంహితలో 760 ఋక్కులు, 6000 పాదములు ఉన్నవి. ఇవి 20 అధ్యాయాలుగా ఉన్నయి. వీనిలో 1200 పాదములు ఋగ్వేద సంహితలోనివి. మొత్తంలో ఆరవభాగము గద్యగా ఉన్నది. తాంత్రిక విషయాలు, తాత్విక విషయాలుకూడా దీనిలో కలవు. దీనికి సంబంధించిన ఆరణ్యకం కనపడదు. ముండక, మాండూక్య ప్రశ్నోపనిషత్తులను ప్రసిద్ధ ఉపనిషత్తులు ఈ అధర్వవేద సంబంధమైనవిగా వ్యవహరించ బడుచున్నవి. అంత ప్రాముఖ్యములేని గోపథ బ్రాహ్మణము అధర్వవేదములోనిదే.

సంహితాభాగముయొక్క అర్థం బ్రాహ్మణములు అందిస్తాయి. అందువలన అవి వ్యాఖ్యాన తుల్యమయినవి. యజ్ఞములోని సూక్ష్మ వివరములను - వాని మూలమును అంతరార్థమును-శక్తిని- వినియోగాన్ని గూర్చి ఇతిహాసముల రూపములో వివరిస్తాయి.

బ్రాహ్మణములగూర్చి సాయనుని నిర్వచనము, ఇదిమిత్థమని స్పష్టంగా తేల్చి చెప్పదు. ఈ విషయం ఆయనే అంగీకరించారు. అందు కనే మంత్రముకాని తదితరమంతా బ్రాహ్మణమే. బ్రాహ్మణములో ఎక్కువభాగం ఒకే రకమైన విషయాన్ని గూర్చిన వివిధమైన వివరణలే.

స్వరూపంలో, విషయంలో బ్రాహ్మణములకు ఉపనిషత్తులకు మధ్యస్థానము కలవి ఆరణ్యకములు. ఇవి బ్రాహ్మణమువలె కర్మకాండకు సంబంధించిన విషయములతో కూడినవి. కాని వీనిలో కర్మకాండ బాహ్యరూపాన్ని గాక, అందులోని అధ్యాత్మిక సంకేతములను గూర్చిన మననము ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది.

ఆరణ్యకములు వానప్రస్థ దీక్షను తీసుకొన్నవారు ఏకాంతమైన అరణ్యవాసం చేస్తూ పఠించవలసినవి. ఈ కారణంవలన ఇవి అధిక పవిత్రతకలవి. ఉపనిషత్తులలోని విషయ విచారణా విధానాలు ఆరణ్యకములలోకూడా ఉన్నవి. విషయదృష్ట్యా ఆరణ్యకములను

ఉపనిషత్తులను స్పష్టమైన హద్దులో విభజించ లేము.

ఉన్నతమైన జ్ఞాన సారాంశము ఉపనిషత్తులు. ఇందులో శ్రీ శంకరాచార్య భాష్యం కలవి పది. ఇందులో 5 ప్రసిద్ధ సంహిత, ఆరణ్యక భాగములు. సంప్రదాయము ననుసరించి 1180 ఉపనిషత్తులు, శాఖకు ఒకటి చొప్పున ఉన్నట్లు చెప్పబడుతున్నది. వీనిలో 200 మాత్రమే ఈ నాటికి బయటపడినవి. వీనిలో కొన్ని ఆధునికమైనవిగా కనిపిస్తయి. వీనిలో జాగ్రత్తగా పరిశీలింపదగినవి 108 ఉన్నవి. ఉపనిషద్బ్రహ్మేంద్ర అనువారు వినికి భాష్యం వ్రాశారు. ముక్తికోపనిషత్ వీనిలో ప్రతి ఒక్క ఉపనిషత్తును ఏదో ఒక వేదానికి అనుబంధంగా పేర్కొంటుంది. కాని అయిదు మాత్రమే ప్రస్తుత రూపంలో వేద భాగంగా కనిపిస్తాయి. ఇంకా కొన్ని ఇదివరలో సంహిత బ్రాహ్మణములకు సంబంధం కలిగి తరువాత వానినుండి విడివడి యుండవచ్చు.

*

నీలి గగన పళ్ళెమందు నిలిచి జ్యోతులూ
కాంతులీని వెలుగుచుండె సూర్యచంద్రులూ ॥నీ॥
మిణుకు మిణుకు మనుచు వెలుగు రత్న తారలూ
నీదు చకిత రూపమునకు తోడుగః ఉడుపులూ ॥నీ॥
మందగమనమునను వీచు మలయపవనమూ
పరిమళంబు గొలుపు మధుర ధూపధూమమూ ॥నీ॥
ఇందునందు సోకుచున్న పిల్లగాలులూ
నీదు దివ్యముఖమునకును చామరంబులూ ॥నీ॥
శుభ్రమైన పూలతోట కానుపించునూ
పర్వమునను వెలుగు దీప శిఖలవోలెనూ ॥నీ॥
జననమరణములను తొలగద్రోయు ఓ ప్రభూ
ఎంత అద్భుతంబు నీకు జరుగు అర్చనా ॥నీ॥
వ్యోమమందు ఉద్భవించు ప్రణవనాదమూ
మరల మరల మారుమ్రోగు భేరివాద్యమూ ॥నీ॥
నాదు మనసు పగలు రాత్రి సుధను కోరునూ
వాసుదేవు దివ్యచరణ కమలమందునూ ॥నీ॥
కురియుమయ్యా నీదు పరమ కరుణ వర్షమూ
దప్పిగొన్న నానకు పై పురుషోత్తమా ॥నీ॥
పరమ పూజ్యమైన నీదు పుణ్యనామమూ
అగునుగాక నిత్యమైన అతని గేహమూ ॥నీ॥

—అనువాదం : బి. ఎస్. ఆర్. ఆంజనేయులు.

శ్రీ రామకృష్ణ కథామృతము

(రెండవ భాగము)

శ్రీ రామకృష్ణులు - (భక్తులతో) రాఖాలుని స్వభావము ఎట్లు మారిపోయినదో చూచితిరా! సర్వదా లోలోన అతడు భగవన్నామమును జపించుచుండును. పరీక్షించి చూచినచో వాని పెదిమలు కదలుచుండుట గమనింపవచ్చును. రాఖాలు, నరేంద్ర - వీరు నిత్యసిద్ధులు. పుట్టుకతోనే వీరికి జ్ఞానము కలిగినది. సంసారములో వీరు జీవించలేరు.

వేదములలో హోమపక్షిని గురించి చెప్పబడినది. అది ఒక విచిత్రమగుపక్షి. సామాన్య పక్షులవలె అది చెట్లుచేమలపై నివసింపదు. ఆకాశములోనే చాల ఎత్తున అది నివసించును. అంత ఎత్తునుండి దాని అండములు భూమిని చేరుటకుముందే అందుండి హోమపక్షి పాపలు ఉత్పన్నములై తిరిగి తల్లిపక్షినే చేరుకొనును.

రాఖాలు, నరేంద్రుడు మున్నగువారు హోమపక్షి వంటివారు. సంసారములో వారెన్నటికీ దిగరు. జగజ్జనని సామీప్యమునే వారు కోరుదురు.

సాయంకాలము సుమారు 6 గంట లాయెను. శ్రీ రామకృష్ణులు దక్షిణపువైపు వరండాలో కూర్చొని భక్తులతో మాట్లాడుచుండిరి.

శ్రీ రామకృష్ణులు (కేదారాది భక్తులతో) సంసారము వదలిపెట్టిన సాధువులు శ్రీహరి నామస్మరణ చేస్తూనే ఉండవలెను. వారికి వేరే పనేమీ లేదుకదా! సాధువులు భగవద్ధ్యాన పరాయణులైనచో ఆశ్చర్యపడవలసిన పనిలేదు. భగన్నామస్మరణతో, ధ్యానముతో కాలము గడపక ఉండే సాధువులను చూచి లోకులు నిందింతురు. గృహస్థులు భగవద్ధ్యాన పరాయణులైనచో అది గొప్పగా ప్రశంసించదగిన విషయము. జనకరాజును చూడుము. గృహస్థుడుగా ఉండీన్నీ కర్మయోగము జ్ఞానయోగము - అను రెండు కత్తులతో సాముచేసి సంసారబంధములను పటాపంచలు చేసివేసెను.

సర్వదా సత్సాంగత్యము చేయవలెను. గొప్పసాధువులైనవారు సాధారణ మానవులకు భగవంతునిచేరు మార్గమును చూపించగలరు.

కేదార్ - నిజమే సాధారణజీవుల నుద్ధరించుటకే మహానుభావుల ఆగమనము. ఒక్క రైలు ఇంజను చాల పెట్టెలను లాగుకొని పోవునుకదా!

చీకటి పడినవెంటనే భక్తులు శ్రీ రామకృష్ణుల పాదపద్మములకు ప్రణామములు చేసి సెలవు తీసికొనుచుండిరి. శ్రీ రామకృష్ణులు భవనాథ్‌ను చూచి "నీవు ఇక్కడే ఉండుము. నిన్ను చూచినచో నాకు ఈశ్వరావేశము కలుగుచుండును." అనిరి. భవనాథ్ వయస్సు 20 సం॥ లు. సంసారములో పడలేదు. చూచుటకు చాల చక్కనివాడు. ఒకసారి భగవంతుని పేరు విన్నచో చాలును ఆనందభాష్పములు రాల్చును. అంత పవిత్రహృదయుడు కాబట్టే శ్రీ రామకృష్ణులు వానిని సాక్షాత్ నారాయణునిగా భావించెడివారు.

క్రీ. శ. 1883. ఏప్రిల్ 8వ తేది ఆదివారము.

శ్రీ రామకృష్ణులు (మణిలాల్ మల్లిక్‌ను చూచి) నీవు ఈ మధ్య కాశికి పోయిఉంటివి కదా, అక్కడి సాధువులను మహాత్ములను దర్శించితివా?

మణిలాల్ - అవునండీ! కాశీకి పోయిఉంటిని. అక్కడ త్రైలింగస్వాములను చూచితిని, భాస్కరానందస్వాములను ఇంకా చాలమంది సాధువులనుకూడ దర్శించితిని

శ్రీ రామకృష్ణులు — వాళ్ళను గురించి కొంచెము చెప్పుము.

మణిలాల్ — త్రైలింగస్వాములు మణికర్ణికా ఘట్టంలో ఉన్న వేణీమాధవ్ ఆలయంలోనే నివసించుచున్నారు. పూర్వం ఆయనకున్న మహిమ ఇప్పుడు తగ్గిపోయిందని ప్రజలు చెప్పుకుంటున్నారు.

శ్రీ రామకృష్ణులు - సామాన్య ప్రజల అభిప్రాయాలవి.

మణిలాల్ — త్రైలింగస్వాములు ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడరు. ఎప్పుడూ మౌనమే. భాస్కరానందస్వాములు అట్లాగాక అందరితో మాట్లాడతారు.

శ్రీ రామకృష్ణులు - భాస్కరానందస్వామితో ఏమైనా మాట్లాడితివా?

మణిలాల్ - చాల విషయాల గురించి మాట్లాడితిని. పాపపుణ్యాల గురించి ఆయన నా కిట్లా చెప్పినారు. "పాపపు ఆలోచనలు చేయకుము. పాపమైన పనులు చేయకుము. పుణ్యమైన ఆలోచనలు చేయుము. పుణ్యమైన పనులను చేయుము. ఇదియే ఈశ్వరునికి ఇష్టము."

శ్రీ రామకృష్ణులు - ఇది సంసారులకు తగిన ఉపదేశము. బ్రహ్మసత్యం జగన్మిథ్య అని తెలిసికొన్నవాని భావనలే వేరు. ఈశ్వరుడు ఒక్కడే కర్త. ఈశ్వరుడే సర్వమును చేయుచున్నాడు. జీవులందరు అతని చేతిలోని కీలుబొమ్మలు. ఈ విధమైన వివేకము గలవారికి ఈశ్వరునిపై అత్యంత ప్రీతి కలుగును. వారు చేయు కర్మలన్నియు సత్కర్మలే అగును. పాపకర్మలు వారు చేయజాలరు. వారు పాపపుణ్యములకు అతీతులై ఉండెదరు.

ఒక ఊరిలో సన్న్యాసులమఠ మొకటి ఉండెను. ఆ సన్న్యాసులు ప్రతిదినమూ భిక్షమునకు ఊరిలోనికి పోవుచుందురు. ఒకరోజు ఒక సన్న్యాసి ఆ ఊరి జమీందారు ఒక పేదవానిని కొట్టుచుండుట చూచెను. సన్న్యాసి కొట్టవలదని జమీందారుకు చెప్పగా ఆ జమీందారు సన్న్యాసిమీదకూడ కోపించి స్పృహ తప్పి పడిపోవునట్లు కొట్టెను. ఇది తెలిసిన వెంటనే తక్కిన సన్న్యాసులువచ్చి ఆ సాధువును మఠమునకు చేర్చి సేవ చేయుచుండిరి. ఒక సాధువు పాలు త్రాగించుచు అతనిని అడిగెను. 'పాలు త్రాగించునది ఎవరని గుర్తు పట్టగలవా?' సన్న్యాసి దానికి ఇట్లా బదులు చెప్పెను. 'స్పృహతప్పి పోవునట్లుగా కొట్టిన ఈశ్వరుడే ఇప్పుడు స్పృహ వచ్చునట్లుగా పాలు త్రాగించుచున్నాడు.'

ఓ మణిలాల్ చూడు ఈశ్వరదర్శనం లేనిదే ఇంత ఉన్నత మనోభావం కలుగదు.

మణిలాల్ - అనునండీ! మీరు చెప్పినది, మహోన్నతస్థితికి చెందిన విషయము.

శ్రీ రామకృష్ణులు - భాస్కరానందస్వామి భక్తుల గృహంలో ఉంటున్నారా? ఆయన వయస్సు ఎంత ఉంటుంది?

మణిలాల్ - అవును ఆయన ఒక భక్తుని ఇంట నివసించుచున్నారు. వయస్సు ఏబది ఏబదిఐదు సంవత్సరము లుంటుంది.

శ్రీ రామకృష్ణులు - ఇంకే మడిగితివి.

మణిలాల్ - భక్తి ఎట్లా కలుగుతుంది అని అడిగితిని. దానికి ఆయన ఇట్లా చెప్పినారు. 'నామ జపం చేయుము. రామనామజపం చేయుము.'

శ్రీ రామకృష్ణులు - ఆహా ఇది ఎంత మంచిమాట.

దక్షిణేశ్వరమున శ్రీ రామకృష్ణులు బ్రహ్మసమాజంవాళ్ళకు భగవత్ప్రేమ తత్త్వమును చెప్పుట.

శ్రీ రామకృష్ణులు – (బ్రహ్మసమాజభక్తులతో) మీరు ప్రేమ ప్రేమ – అంటుంటారే, అది అంత సామాన్య విషయంకాదు. ఎవరికంటే వారికి లభించదు. శ్రీ కృష్ణచైతన్య మహాప్రభువులవారికి భగవత్ ప్రేమ కలిగిందని చెప్పవచ్చు.

భగవత్ ప్రేమ కలిగినవాళ్ళలో రెండు లక్షణాలు చూడవచ్చు. ఒకటి – వాళ్ళు బాహ్య ప్రపంచమును మరచిపోవుదురు. శ్రీ కృష్ణ చైతన్యులకు ఆ స్థితి కలిగింది. వారు అడివిని బృందావనంగా భావించిరి. సముద్రమును యమునానదిగా భావించిరి. రెండు – వారికి దేహముమీద ధ్యాసయే ఉండదు. భగవత్సాక్షాత్కారమువల్లనే నిజమైన ప్రేమ కలుగును. భగవంతునిఎడల అనురాగం తీవ్రంగా ఉన్నవానికి అ భగవత్సాక్షాత్కారము కలుగును. అనురాగం ఉన్నవానిలో ఈ లక్షణములు పొడసూపును. వివేకము, వైరాగ్యము, జీవదయ, సాధుసేవ, సాధుసాంగత్యము, భగవన్నామస్మరణ, సంకీర్తనాప్రీతి, సత్యభాషణము మొదలగునవి.

ఒక భక్తుడు – స్వామీ ఇంద్రియనిగ్రహానికి నిత్యానిత్య వస్తువివేకం చేయవలెనా ?

శ్రీ రామకృష్ణులు – అదియు ఒక మార్గమే. కాని దానికన్న భక్తిమార్గము చాల సులభము. భక్తి కలిగినచో బాహ్యేంద్రియ నిగ్రహము, మనోనిగ్రహము అప్రయత్నముగానే కలుగును. భగవంతునిఎడల భక్తి ఉన్నచో ఇంద్రియ విషయములు తుచ్ఛములనిపించునుకదా !

భక్తులు – భక్తి కలుగుటలేదే. ఏమి చేయుదును.

శ్రీరామకృష్ణులు – భగన్నామజపం చేయుము. భక్తి కలుగును. పాపములు నశించును. ఇంద్రియ సుఖములపై ఆసక్తి క్షీణించును.

భక్తుడు – నామజపం సాధ్యమగుటలేదే.

శ్రీ రామకృష్ణులు – భగవంతుని ప్రార్థించుము. భగన్నామముపై రుచి కలుగును. ఏమీ భగన్నామముపై అరుచియా! రుచిని కలిగించుకొనవలసినదే. సన్నిపాతజ్వరము గల రోగికి ఏదీ తినడానికి రుచించదు. అట్లని తినకుండా ఉండనియవచ్చునా ? సహించకపోయినా అతనిచేత బలవంతముగా తినిపించవలెను. లేకపోతే అతనికి శక్తి ఎట్లా వస్తుంది. ఎట్లా కోలుకుంటాడు. అట్లే నీకు నచ్చకపోయినా మొదట బలవంతముగా ఏదో ఒక నామమును స్మరించుము. శివుడో, కృష్ణుడో, కాళియో – ఏదో ఒక దైవమును స్మరణ చేయుచుండుము. నామస్మరణవలన మెల్లగా భక్తి, అనురాగము వృద్ధియగును.

అహంకార మమకారముల వలననే జీవులు నానా అగచాట్ల పాలగుచున్నారు. అహంకారము మిట్టభూమి వంటిది. మిట్టభూమిలో నీరు నిలువదు. పల్లపుభూములలో నీరు నిలుచును. పైరు సమృద్ధిగా పండును. సత్సాంగత్యము చేయవలెను. ఇండ్లలో సంసారమును గురించిన మాటలేకదా!

జ్ఞానమనే దీపం లేకపోతే ఈ దేహమనే దేవాలయం కళకళలాడదు. జ్ఞానం అందరికి సాధ్యమగును. ప్రార్థనద్వారా పరమాత్మ సాన్నిధ్యము కలిగించుకొనవచ్చును. జ్ఞానసిద్ధి కలిగినవ్యక్తి భగవత్ప్రసంగములనే వినును.

భగవద్విషయములనే పలుకును - అన్య విషయము లేవీ వానికి నచ్చవు.

పులి, అన్య జంతువులను గబగబ తినివేయు రీతిని - భగవత్ ప్రేమ కామాగ్ని శత్రువులను మ్రింగివేయును. గోపికలకు ఈశ్వరానురాగము కల్గినది. అందుచే కామక్రోధాదులు వారిలో లేకపోయెను. రాధ జగత్తునంతయు కృష్ణమయముగా చూచుచుండెను. 'ఇదేమివింత' - అని సఖులను అడిగినది. 'సఖి నీవు ప్రేమ అనెడి కాటుకను పెట్టుకొని చూచుచున్నావు. అందుకే నీ కిట్లా అగపడుచున్నద'ని వారు బదులు చెప్పిరి.

సర్వదా కామినీ కాంచనములను స్మరించువారు ఒకమారైనా భగవంతుని స్మరింపజాలరు. వీరే సంసారములో బంధింపబడినట్టి జీవులు. ఇట్టివారు ఘనకార్యములు చేయజాలరు. కాకులు పొడిచిన పండ్లు దేవుని నైవేద్యమునకు పనికిరానట్లు కామ కాంచనములచే కొట్టబడిన మానవులు ఆత్మలను భగవంతునికి అర్పించుకొనజాలరు.

పట్టుపురుగు తాను అల్లుకొనిన గూటిలోనే స్వయముగా బంధింపబడును. కొన్ని పట్టుపురుగులు స్వీయబంధములను ఛేదించుకొని బయట పడగలవు. కాని ఇది చాల అరుదు. జీవులును ఇట్లే తాము అల్లుకొనిన సంసారబంధములలో తగుల్గొందురు. అరుదుగా కొందరు మాత్రమే బంధములను ఛేదించుకొని బయట పడుదురు. వీరే ముక్తపురుషులు.

వీరిలో సాధనసిద్ధులు కొందరు, కృపాసిద్ధులు కొందరు. రైతు కష్టించి సేద్యముచేసి మెట్టపొలములో ఐనాపంటలు పండించునట్లు సాధనసిద్ధుడు పట్టుదలతో సాధనలుచేసి ఈశ్వరలాభము పొందును. కృపాసిద్ధులు కేవలం భగవంతుని కృపవలన సాక్షాత్కారలాభము పొందినవారు.

మరొక తరగతివారు నిత్యసిద్ధులు. వీరు జ్ఞానముతోనే జన్మింతురు. లోకోపకారము చేయుటకే వీరు జన్మింతురు.

ఓ రామ్‌లాలూ బృందావన గోపికల గురించి కొన్ని పాటలు పాడవయ్యా.

రామ్‌లాల్ - 'ధోరోనా ధోరోనా రథచక్ర
... .'

(భావము : అక్రూరుని రథచక్రములు గోపికలు పట్టుకొనిరి. అంత అక్రూరుడు ఇట్లనెను. బ్రహ్మాండచక్రము ఎవని ఆజ్ఞచే తిరుగుచున్నదో, ఆ హరియే రథియై ఈ రథములో ఉన్నాడు. మీరు రథచక్రములను పట్టుకొని ఏమి ప్రయోజనము? రథమునకు ఇష్టప్రకారము నడిచే సామర్థ్యము ఉన్నదా?)

పాటలు వినుచు శ్రీ రామకృష్ణులు తన్మయులై క్రమేణ సమాధిస్థితి నందిరి. సంపూర్ణముగ బాహ్యజ్ఞానమును కోల్పోయిరి. ఈ అత్యద్భుతమగు మనఃస్థితిని భక్తులు తదేకముగ చూచుచుండిరి. కొంతసేపైనతరువాత మెల్లగా బాహ్యజ్ఞానము కలిగెను. అస్పష్టముగా తనలో తాను - ''ఇదేమి ఆశ్చర్యము. ఏ వైపు చూచినను నీవే అగపడుతున్నావు - హే కృష్ణా! - హే దీనబంధో! హే ప్రాణవల్లభా! హే గోవిందా! హే గోపాలా!-అనుచుండిరి. గోవిందా గోపాలా అనుచు మరల బాహ్యస్మృతి కోల్పోయిరి.

అపూర్వమైన ఇట్టి భగవత్ ప్రేమోన్మాదమును చూచి భక్తులు ఆశ్చర్యచకితులై శ్రీ రామకృష్ణులందే దృష్టులనునిలిపి బాహ్యప్రపంచమునే మరచి ఆనందించిరి.

—సశేషం.

పాణిని

గోడా వేంకటేశ్వరరావు

వేదాంత శాస్త్రమునకు, వ్యాకరణమునకును చాల దగ్గర సంబంధము కలదు. అద్వైత వేదాంత ప్రవర్తకులగు శ్రీ శంకర భగవత్పాదులును వారి గురువగు గోవింద భగవత్పాదులును, పరమగురువగు గౌడపాదులును వ్యాకరణశాస్త్ర పారంగతులు. ఈ విషయం చాల వింతగా కనిపించవచ్చు. దీనికన్న వారి కథ మరీ వింతగా ఎంతో ఆశ్చర్యకరంగా వుంటుంది. దానిని కొంచెం చూద్దాం.

మన భారతదేశంలో పూర్వకాలంలో సంస్కృతభాషలో మొత్తం తొమ్మిది రకాలైన వ్యాకరణాలు వుండేవి. వాల్మీకి రామాయణంలో "ప్రోక్తం వ్యాకరణం నవం" అని కొత్తదైన, తొమ్మిదవది అగు వ్యాకరణము చెప్పబడినదని వున్నది. ఆంజనేయస్వామివారికి నవ వ్యాకరణ పండితుడని ప్రసిద్ధి. అందులో ప్రస్తుతం మనదేశంలో శాశ్వతంగా నిల్చిపోయిన వ్యాకరణం "త్రిముని వ్యాకరణం." దీనికి పాణిని, కాత్యాయనుడు, పతంజలి అని ముగ్గురు మునులు ప్రవర్తకులు.

అందు పాణిని వ్యాకరణ సూత్రములు రచించిన మహనీయులు. ఈయనకు లౌకిక విద్యలు గాని, వేదాధ్యయనము కాని సక్రమంగా రాని కారణంవల్ల, అప్పుడు చాల ప్రసిద్ధులగు వర్షుడు, ఉపవర్షుడు అను వ్యాకరణ పండితులవద్దకు విద్యాభ్యాసమునకై పంపబడిరి. కాని పాణినికి వ్యాకరణమునందునూ అంత అభిరుచి కలుగలేదు. పాణిని తర్వాత చేరిన శిష్యులందరు విద్యాభ్యాసము పూర్తి చేసుకొని పోవడం చూచి వర్షుని భార్య పాణినిని నెమ్మదిగా పిలిచి, కరుణతో 'నాయనా! నీవు విద్యాభ్యాసమును మానుకొని ఈశ్వరారాధనయందు నిమగ్నుడవు కమ్ము' అని గురుకులము నుండి పంపివేసెను. అసలే గురుకులమునందభిరుచిలేని పాణినికి ఆ సలహా చాల సమంజసముగా తోచి హిమాలయ ప్రాంతమునందు పరమేశ్వరుని గూర్చి తపస్సుచేయ నారంభించెను. కొద్ది కాలములోనే భక్తవత్సలుడగు పరమేశ్వరుడు పాణినికి ప్రత్యక్షమై తన చేతనున్న ఢక్కను వాయించెను. ఆ ఢక్క నుండి వచ్చిన శబ్దములను ఆధారముగ చేసుకొని పాణిని మహర్షి, ఎనిమిది అధ్యాయములు కల్గిన సూత్రపాఠము, ధాతుపాఠము, గణపాఠము, పాణినీయ శిక్ష మొదలగు సర్వము వ్యాకరణ శాస్త్రమున రచించిరి. ఈ వ్యాకరణము ఇతః పూర్వమువున్న ఎనిమిది వ్యాకరణముల కంటే చాల సులభముగ నుండుట వల్లను, పరమేశ్వరాను గ్రహమువలన అవతరించినందువలనను దేశం మొత్తం అతిత్వరలో వ్యాపించిపోయెను. దీనిని గాంచి అసూయ చెందిన కాత్యాయన మహర్షి పాణిని సూత్రములకు వ్యాఖ్యానము రాసెదనని ఆరంభించి కొన్ని సూత్రములను ఖండించివేసెను.

దీనిని చూచి చాల ఖిన్నులై పాణిని మహర్షి నీవు త్వరలోనే యముని పాలగుదువని శపించిరి. కాత్యాయన మహర్షియు చాల కోపావిష్టులై సూర్యోదయమునకు పూర్వమే నిన్ను సింహము చంపుగాక అని పాణినికి ప్రతి శాపమిచ్చి వెళ్ళిపోయెను. అట్లే ఇరువురును సూర్యోదయమునకు పూర్వమే చనిపోయిరి. ఈ విషయము పంచతంత్ర మందుగల,

"సింహో వ్యాకరణస్య కర్తు రహరత్
ప్రాణాన్ ప్రియాన్ పాణినేః"

అను శ్లోకముచే సూచింపబడుచున్నది.

కాలక్రమమున పాణిని వ్యాకరణము నశించుటను గాంచి దానిని పునరుద్ధరించుటకై ఆదిశేషులు పతంజలిగ చిదంబర క్షేత్రమునందు అవతరించి, పాణిని సూత్రములకు మహాభాష్యమును రచించిరి. సంస్కృత వాఙ్మయమందు గాని, ప్రపంచమందలి ఏ వాఙ్మయమందు గాని ఈ మహాభాష్యమునకు సరియగు మరో పుస్తకము కానరాదు. తక్కిన శాస్త్రముల భాష్యములకు శ్రీ భాష్యము, అణుభాష్యము, శాంకరభాష్యము అని పేర్లేగాని పతంజలి రచించిన వ్యాకరణ భాష్యమునకే మహాభాష్యమని రూఢి. "మహాభాష్యం వా పఠనీయం, మహారాజ్యం వా శాసనీయం" అను ఆర్యోక్తి జగద్విఖ్యాతమైనది. మహర్షి పతంజలి తన మహాభాష్యమును తానే శిష్యులకు బోధించుచుండిరి. వారి భాష్యపాఠమును వినుటకై దూరమైన హిమాలయ ప్రాంతములనుండి సైతము శిష్యులు వచ్చుచుండిరి.

ఒకరోజు మహర్షి పతంజలి నటరాజ ఆలయమున వేయికాళ్ళ మంటపమందు ప్రతి స్తంభముయొక్క సమీపమునందును ఒక్కొక్క శిష్యుని కూర్చొన నియమించి, తానును తెర వెనుక కూర్చొండి మహాభాష్యమును ఆదిశేష రూపముతోనే అనగా వేయి శిరస్సులు గల మహాసర్పరూపముతోనే శిష్యులకు బోధించుచుండిరి. పాఠము జరుగునప్పుడు మధ్యలో ఎవ్వరును తెరతీసి చూడరాదని శిష్యులను ఆజ్ఞాపించియుండిరి. కాని "కృదతిఙ్" అను సూత్రమునకు భాష్యము చెప్పునప్పుడు కుతూహలముచే ఒక శిష్యుడు తెరను తొలగించగా తత్‌క్షణమే సహస్ర ఫణామండల మండితుడగు ఆదిశేషభగవానుని అత్యుగ్ర విషజ్వాలలచేత శిష్యులందరు భస్మీభూతులైరి.

దైవవశాత్తు పై సంఘటన జరుగుటకు కొలది క్షణములకు మునుపే ఒక శిష్యుడు దప్పికచేత నదీతీరమునకు వెడలి, దాహము తీర్చుకొని తిరిగివచ్చి తక్కిన శిష్యులు భస్మమైనదిచూచి మహాభీతితో గురువు పాదములపై పడెను. పాఠము పూర్తికాకమునుపు అనుమతి తీసుకొనక వెళ్ళినందులకు పతంజలి శిష్యునిపై కోపమువచ్చినను క్షమాపణ వేడుకొన్నందు వలన కరుణించి "బ్రహ్మరాక్షసుడవు కమ్మ"ని శపించి, తన వ్యాకరణమును ఒక బుద్ధిమంతుడగు శిష్యునికి చెప్పినచో శాపవిముక్తి కల్గునని చెప్పి అంతర్హితుడయ్యెను. వెంటనే ఆ శిష్యుడు బ్రహ్మరాక్షసుడై నదీతీరమందలి మఱ్ఱిచెట్టుపై నుండసాగెను. ఈ శిష్యుడే తర్వాత గౌడపాదాచార్యులని ప్రసిద్ధిచెందిన మహనీయులు.

ఆ కాలముననే కాశ్మీరు దేశమునకు చెందిన చంద్రశర్మయను నాతడు చిదంబరమందు వ్యాకరణపాఠము పతంజలి చెప్పుచున్నాడని విని తానును నేర్చుకొనుటకై దక్షిణ దేశమునకు బయలుదేరి గౌడపాదులుండు వటవృక్షమునకు చేరెను. గౌడపాదులవారు బ్రహ్మరాక్షస రూపముతోనే ఆ దారిన వచ్చువారిని "పచి ధాతువునకు నిష్ఠాప్రత్యయము వచ్చిన ఏమి రూపము?" అని ప్రశ్నించుచుండిరి. వారిలో "పక్తం" అని అశుద్ధరూపమును చెప్పినవారిని భక్షించుచుండిరి. చంద్రశర్మ చాల బుద్ధిమంతుడగుటవలన యోచించి పై ప్రశ్నకు "పక్వం" అని సరైన సమాధానము చెప్పెను. ఇందుకు గౌడపాదులు అమితమైన సంతోషము పొంది, చంద్రశర్మను దీవించి, అతనికి పతంజలి అంతర్ధానమైన విషయమును, తన శాపవిమోచన సంగతియు చెప్పి తానే పాఠము చెప్పుటకు సిద్ధముగా ఉన్నాననియు చెప్పెను.

చంద్రశర్మయు అందులకు సమ్మతించి చెట్టెక్కి మరో కొమ్మయందు కూర్చొండెను. భాష్యపాఠము ఆరంభమైనది. కాగితము, కలము మొదలగునవి లేవు కావున చంద్రశర్మ మఱ్ఱిఆకులమీదనే తన రక్తముతో పాఠములను వ్రాసికొనెను. ఇట్లు బ్రహ్మారాక్షసుడు తొమ్మిది రోజులు ఎడతెరపిలేక పాఠము బోధించి, చంద్రశర్మను దీవించి, తాను శాపవిముక్తుడై ఆ తరువాత తపస్సుకై బదరికాశ్రమమునకు వెళ్ళిపోయెను.

చంద్రశర్మ తొమ్మిది రోజులుగా నిద్రాహారములు లేకపోవుటవలన బడలిక చెంది గ్రామము బయటనున్న ఒక చెట్టుక్రిందకు చేరి, తాను తెచ్చుకొన్న ఆకులకట్టను తలక్రిందనే యుంచుకొని నిద్రించెను. అ సమయమున కొన్ని మేకలు వచ్చి ఆ ఆకులను కొన్నిటిని తిన నారంభించెను. అంతలో చంద్రశర్మ మేల్కొని జరిగిన అనర్థమునకు విచారించెను. ఇప్పటికిని మహాభాష్యమందు అచ్చటచ్చట "అజాభక్షిత మేతత్" (ఈ స్థలమునందు మేకలు భక్షించినవి) అని యుండుట మనము చూడవచ్చును.

తరువాత చంద్రశర్మ ఉజ్జయినీ నగరంలో స్థిరపడి గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించెను. అచ్చట అనేక శిష్యులను చేరదీసి వారిని వ్యాకరణ శాస్త్ర పారంగతులను చేయుచుండెను. ఇట్లు కొన్ని సంవత్సరములు గడిపి చివరకు తన గురువును దర్శించుకొనుటకై బదరికాశ్రమమును చేరెను. గురువు అనుగ్రహముపొంది సన్యాసము స్వీకరించి గోవింద భగవత్పాదులను పేరుతో తాను భాష్యపాఠము నేర్చుకొనిన వటవృక్షము క్రిందనే ఆశ్రమము నిర్మించుకొని, తపస్సు చేయుచుండెను. ఆదిశంకరులు పూర్ణానదియందు తనను మొసలి పట్టుకొనుటవలన తల్లి అనుమతిపొంది సన్యాసము స్వీకరించి గురువును వెదకుచువచ్చి గోవింద భగవత్పాదులను తన గురువుగ స్వీకరించెను. ఆతర్వాత ఆయనదగ్గర వేదాంతరహస్యములను తెలిసికొని వారణాసినిచేరి అచ్చట బ్రహ్మసూత్రములకు, ఉపనిషత్తులకు, భగవద్గీతలకు అత్యుత్తమ భాష్యములు రచించి, అద్వైతమతమును స్థాపించి జగద్విఖ్యాతులైరి.

వ్యాకరణసూత్రమును రచించినపాణినియు, భాష్యమును రచించిన పతంజలియు, దానిని ప్రచారముచేసిన గౌడపాద, గోవింద భగవత్పాదులును, అద్వైతమత ప్రవర్తకులగు భగవాన్ ఆదిశంకరులును భారతీయ సంస్కృతికి గావించిన మేలు చెప్ప నలవికానిది. వారు మనకు నిత్యస్మరణీయులు.

తద్యథామ్రే ఫలార్థే నిమితే ఛాయా గంధావనూత్పద్యతే
ఏవం ధర్మం చర్యమాణమర్థా అనూత్పద్యంతే.

మామిడిచెట్టు పండ్లకొఱకై మాత్రమే నాటబడిననూ దానినుండి చల్లనినీడయు మంచివాసనయు జనించునట్లు; ధర్మము చిత్తశుద్ధికై మాత్రమే ఆచరింపబడిననూ దానినుండి ఐశ్వర్యముకూడ కలుగును.

ఆప స్తంబుడు.

వివేక వైరాగ్యాలు

నిర్వికల్పానందస్వామి

చాలామంది సామాన్యంగా వేసేప్రశ్న : మనస్సును భగవంతునిమీదికి మరల్చటం ఎట్లా? అని. దానికి సంక్షేపంగా చెప్పవలసిన సమాధానం వివేక వైరాగ్యాలవల్ల అని.

ఇటు భక్తిశాస్త్రంగాని అటు జ్ఞానశాస్త్రం గాని మనకు తెలియపరిచేది : తెలిసికోవల్సింది ఒకటే ఉన్నదని. దాన్ని మన అభిరుచినిబట్టి భగవంతుడనిగాని లేక ఆత్మ అని గాని అనుకో వచ్చు. కాని, మన మనస్సు ఈ సద్వస్తువును వదలి తక్కినవన్నీ కావలి అంటుంది.

ఇల్లూ వాకిలీ గొడ్డూ గోదా, ధన ధాన్యాలూ, పేరుప్రఖ్యాతులు, పాండిత్యము — ఇల్లా ఎన్నని చెప్పవచ్చును!

ఇవన్నీ ఉన్నా, ఇంకా ఎక్కువగా కావా లనే మనస్సు పీడిస్తూవుంటుంది. ఏడు ద్వీపా లకూ రాజైనవాడు తాను జయించకుండా వదిలిపెట్టిన ఎనిమిదోద్వీపం మరెక్కడైనా ఉందా అని తహ తహ పడ్తూ ఉంటాడు.

తెల్సుకోవల్సింది ఆ భగవంతుణ్ణి ఒకణ్ణే అని పరమార్థశాస్త్రాలు ఏకకంఠంగా ఘోషిస్తూ వుంటే, లౌకిక శాస్త్రాల్ని నేర్చుకొని అందులో ప్రావీణ్యతను సంపాదించే ప్రయత్నం మనకు అఖండంగా వుంటోంది.

"ఈశ్వర సాక్షాత్కారాన్ని పొందటానికి మనం ఎం. ఏ. డిగ్రీని సంపాదించటానికి పడ్డంత శ్రమకూడా పడనక్కరలేదు." అని ఒకసారి శ్రీ బ్రహ్మానందస్వామివారు అన్నారు.

ఇది ఆపాతదృష్టికి చిత్రంగానే వుండవచ్చు. పరభాష అయిన ఆంగ్లంలో సాధారణ జ్ఞానాన్ని పొందటానికి మనం ఎంతకాలాన్ని వినియోగిస్తున్నాము! ఐదో ఏట అక్షరాభ్యాసం ప్రారంభిస్తే ఇరవై ఐదో ఏట ఈ ఎమ్. ఏ. డిగ్రీ మనకు లభిస్తోంది.

ఇల్లా ఆబాల్యంగా ఇరవై ఏళ్ళు భగవంతుణ్ణి ధ్యానించి, ఆ దేరీతిగా మనస్సును ఆయన్ని ఆహ్వానించటంలో వినియోగించామని మనలో ఎందరు చెప్పగలుగుతారు.

లేక మన బంధువో స్నేహితుడో రోగ శయ్యమీదవుండి చావుబ్రతుకులమధ్య తేల్తున్న ప్పుడో, ఏదైనా వ్యాజ్యంలాంటి వ్యవహారాలు తటస్థించి నప్పుడున్నా, లేక రాత్రి మేల్కొని వుండాల్సిన రైల్వేలాంటి ఉద్యోగాలు తటస్థమై నప్పుడున్నా అనాయాసంగా నిద్రను పారదో ల్తున్నాం. ఇల్లా నిద్రారహితమైన రాత్రులను ఎన్నిటిని మనం భగవంతుడు కావాలంటూ గడిపాం? — అన్నదికూడా ఆలోచించి చూడ వల్సిన విషయం.

'భగవద్విషయంగా ఇల్లాంటిది ఎందుకు తట స్థింపదు?' అని మనం ప్రశ్నించిచూసుకొంటే, మనస్సు విషయాసక్తమై ఉందని తేల్తుంది. ఈ ఆసక్తి ఎంత తక్కువగావుంటే అంత సులభంగా భగవంతుడివైపుకి మనస్సు మొగ్గుతుంది. ఈ అనాసక్తిభావమే వైరాగ్యం.

ఈ వైరాగ్యం లభించటానికే సదసద్వస్తు విచారం ఉపాయం. ఏ వస్తువు స్థిరమైంది, ఏ వస్తువు అస్థిరమైంది అనే విషయాన్ని బాగా వితర్కించి చూడటంవల్ల, ప్రపంచం అంతా అనిత్యమని మనకు తెలియవస్తుంది.

ఎంత దిట్టమైన ఇంటిని కట్టుకున్నా భూకంపం వచ్చి దాన్ని ఒక్కనిముషంలో కూల్చి వేస్తుంది.

తరతరాలువారు అనుభవించాలని కూడబెట్టుకొన్న ధనం హారతి కర్పూరంలా హరించిపోతుంది. ఎంతో జాగ్రత్తగా కాపాడుకొంటున్న శరీరంలో ఏ వైద్యులూ కుదర్చలేని వ్యాధి ప్రవేశిస్తుంది. ఆత్మీయులనుకొన్నవాళ్లే, శత్రువులుగా మారతారు. ఇది ప్రపంచస్థితి!

ఇల్లా ప్రపంచరీతిని విచారించి, అది అసద్వస్తువని నిర్ణయించుకొన్ననాడే స్థిరమైన వైరాగ్యం కలుగుతుంది.

ఈ వైరాగ్యం కలుగగానే నిత్యవస్తువు కొఱకు ఆవేదన కలుగుతుంది, ఈ ఆవేదనే భగవత్సాక్షాత్కార సూర్యోదయాన్ని సూచించే 'అరుణోదయం' అని పరమహంసులవారు చెప్తూ వుండేవారు.

కనుక, సంసార సముద్రంలోపడి కొట్టుకుపోతున్న జీవుడికి ఈ వివేక వైరాగ్యాలే కనుక లభిస్తే, 'ఇక ఫరవాలే'దని చెప్పవచ్చును.

మనశ్శాంతిని పొందుదామనుకొన్నవాళ్ళు ఈ వివేక వైరాగ్యాలనిమిత్తమే ప్రయత్నం చెయ్యాలి. వేదాంతదర్శన పఠనానికి అధికారి కాదలచుకొన్నవాడి కుండవల్సిన లక్షణాలలో, ఈ వైరాగ్యమొకటి అని పూర్వులు చెప్పారు. 'ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగవిరాగం' అంటే ఈ వైరాగ్యమే.

శ్రీ రామదాసు కాఠియా బాబాజీ

చిర్రావూరు వెంకట్రావు

150 సంవత్సరాలకు పూర్వం అమృతసర్ జిల్లాలో నాచమారీ గ్రామానికి కొంచెం దూరంలోవున్న చెట్టుక్రింద ఒక స్వామీజీ కూర్చొనిఉండెను. ఆ చుట్టుపట్ల గ్రామాలవారేగాక దూరప్రాంతాల నుంచికూడ స్త్రీ పురుషులు తండోప తండాలుగావచ్చి స్వామీజీని దర్శించి ఆశీర్వాదాలు పొందుతూ వుండేవారు. ఆయనగారి ఆశీర్వాదంవల్ల వచ్చినవారికి శారీరక మానసికరుజలు నివారణమై మనశ్శాంతి లభిస్తూవుండేది. ఒక రోజున నాలుగేండ్ల బాలుడువచ్చి "మహారాజ్! ప్రతిరోజు దేశంలో అన్నివైపులనుంచి స్త్రీ పురుషులు గుంపులు గుంపులుగా వచ్చి మీ పాదాలకు నమస్కారం చేస్తున్నారు. వారా విధంగా రావడానికి మీలో వున్న గొప్పతనం ఏమిటి? మీ కింత శక్తి కలగటానికి కారణం ఏమిటి? అని ప్రశ్నించాడు.

స్వామీజీ: బిడ్డా! ఆశక్తికి కారణం రామనామం. రామనామమే నన్నింత గొప్పవాణ్ణి చేసింది.

బాలుడు: స్వామీ! రామనామం చేస్తే నేనుకూడ ఇంత గొప్పవాడ్నవుతానా?

స్వామి: అవును బాబూ! రామనామం జపిస్తే నీవుకూడ ఇంత గొప్పవాడవు అవుతావు. దేశంలో నాల్గువైపులా నీ గొప్పతనం వ్యాపిస్తుంది. ఆబాలగోపాలం నిన్ను దర్శించి తరిస్తారు. నీకు శ్రీరాముని దర్శనం లభిస్తుంది. ఆయనలో లీనమైపోతావు—

బాలు: స్వామీ! అయితే ఈ క్షణంనుంచే రామనామజపం చెసాను.

స్వామి: ఓం, నాయనా! నీ దీక్ష ఫలిస్తుంది.

ఆ పిల్లవాడే పెరిగి పెద్దవాడై మహాత్మా రామదాస్ కాఠియా బాబాజీ అని లోకంలో ప్రసిద్ధి పొందాడు.

రామదాస్ తండ్రి పరమ నైష్ఠికుడు. తగిన సమయంలో కుమారునకు ఉపనయనం చేసి విద్యాభ్యాసంకోసం పొరుగూరిలో వున్న గురుకులానికి పంపించాడు.

రామదాస్ కుశాగ్రబుద్ధి కలవాడైనందున స్వల్పకాలంలోనే పాఠాలు వల్లించి తర్వాత ఏకాంతంగా ఒకచోట కూర్చొని రామనామ జపం చేస్తుండేవాడు. ఈ విధంగా పదిహేడు పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు గడిచాయి. గురువుగారి వద్దనున్న విద్యంతా గ్రహించి ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు. ఇంటికి రాగానే ఒక్క భగవద్గీత మాత్రం తీసుకొని మిగతా పుస్తకాలన్నీ కట్టగట్టి ఒకమూల వుంచాడు.

తర్వాత గాయత్రీ మంత్రసిద్ధికై యథావిధిగా మంత్రం జపించటం ప్రారంభించాడు. క్రమంగా ఒక లక్ష జపం పూర్తి అయింది. ఒకరోజున గాయిత్రీదేవి ఆకాశమండలంలో ఆవిర్భవించి ''వత్సా! నీవు మిగిలిన ఇరువది మూడులక్షల జపం జ్వాలాముఖిలో పూర్తి చేయుము'' అని ఆదేశించింది.

రామదాస్ గాయత్రీదేవిని చూచి ''తల్లీ! నీ బిడ్డనైన నా మీద నీవు సర్వదా కృపాదృష్టి నిల్పాలని ప్రార్థిస్తున్నా'' అన్నాడు.

గాయత్రీదేవి ''ఏవమస్తు'' అని చెప్పి అంతర్థానమైంది—

గాయత్రీదేవి ఆజ్ఞానుసారం రామదాస్ జ్వాలాముఖికి బయలుదేరాడు. మార్గమధ్యంలో నింబార్క సంప్రదాయానికి చెందిన స్వామీ దేవదాస్‌జీ అను మహానుభావుడు కనుపించారు. ఆయన ముఖంలో దివ్యతేజస్సు ప్రకాశిస్తు వుండినది. ఆ జ్యోతిర్మయ పురుషుని చూచి భయభక్తులతో సాష్టాంగ ప్రణామం చేయగా ఆ మహానుభావుడు రామదాసుని వినయ విధేయతలు చూచి శిష్యునిగా స్వీకరించి సన్యాస దీక్షను ఇచ్చారు

రామదాస్ తండ్రికి అది తెలిసింది. వెంటనే వచ్చి గురుదేవుని కాళ్లపైబడి బ్రతిమాలి కొన్నాళ్లపాటు పుత్రుడు తనవద్దనే వుండటానికి అనుమతి సంపాదించి తనవెంట బెట్టుకొని ఇల్లు చేర్చాడు. ఇంటి వాతావరణం తన సాధనలకు భంగం కలిగిస్తున్నదని గ్రహించి రామదాస్ ఒకరోజు ఇంటినుండి వెళ్లిపొయ్యాడు. తిరిగి తన గ్రామానికి ఎప్పుడు వెళ్లలేదు.

రామదాస్ ఇల్లు వదిలివెళ్లి నప్పటినుండి తన గురుసేవలో నిమగ్నుడయి ఆయన ఆజ్ఞానుసారమే తన సాధనలు చేసికొనుచుండెను.

స్వామీ దేవదాస్‌జీ రామదాసుని చాలా కఠినపరీక్షలకు గురిచేశారు. ఒకసారి గురుశిష్యులు హిమాలయ పర్వతంమీదకు వెళ్లారు. అక్కడ గురుదేవుని ఆజ్ఞానుసారం కుటీరంబైట రామదాస్ ఆసనంవేసుకొని సాధనలు చేస్తుండెను. చలిబాధ పోవుటకు నెగడుముందు కూచొని రాత్రులుకూడ ఆసనం వదలకుండ వుండెను.

ఒకరోజు రాత్రి రామదాసుకు కునుకుపట్టి గమనించక పోవటంవల్ల మంచు కురిసి నెగడు చల్లారిపోయింది—చలికి రామదాసుకు వణుకు పుట్టింది. మెల్ల మెల్లగా నరాలు కొంకర్లుపోవటం ప్రారంభించాయి. తిరిగి నెగడు వెలిగించి మంట చేయకపోతే శరీరం కొంకరపోయి రక్తం గడ్డకట్టి చావవలసి వస్తుందనుకున్నాడు. గురువుగారు ఏమంటారోనని భయం కలిగింది. చివరకు

సాహసించి కుటీరం దాపుకుపోయి బైట నిలబడ్డాడు. లోపలనుంచి గురుదేవులు ''ఎవరక్కడ?'' అని గద్దించారు.

''మహరాజ్! శిష్యుడు రామదాసు'' అని జవాబిచ్చి చలిమంట ఆరిపోయిన కారణం విన్నవించుకున్నాడు.

గురువుగారు కోపంతో ''రామదాసి! తల్లి దండ్రులను ఏడిపించి ఇల్లు వదలివచ్చింది నిద్ర పోవటానికా? ఈ రోజుకు నిప్పు తీసుకొనిపో, ఇంకెప్పుడు నిప్పు ఇవ్వబడదు. జాగ్రత'' అని హెచ్చరిస్తు మండుతున్న కట్టెను బైటకు విసరివేశారు. రామదాసు దాన్ని తీసుకొని నెగడు వెలిగించుకొన్నాడు.

ఒకరోజున గురుదేవుడు అతన్ని కొండ మీదినుంచి దూకించారు. మరొకసారి వళ్లు హూనం అయ్యేటట్లు కొట్టారు. ఇంకొకసారి తాను ఎక్కడికో వెళ్లుతు తిరిగొచ్చేదాక ఆసనం వదలిపోవద్దని రామదాసుని ఆదేశించి వెళ్లిపొయ్యారు. ఆ పోవటం పోవటం తొమ్మిదో రోజు తిరిగి వచ్చారు.

స్వామీ దేవదాస్‌జీ ఈ విధంగా శిష్యుడ్ని పరీక్షించి చివరకు వత్సా! నిన్ను పరీక్షించటం పూర్తయింది. గుర్వాజ్ఞ యథాతథంగా పాలించావు. నీవు ఈ శరీరంతోనే భగవత్ సాక్షాత్కారం పొందుతావు. అని చెప్పి అంతర్థానం అయినారు.

తర్వాత రామదాస్‌జీ కాలినడకతో ఎనిమిదిసార్లు భారతదేశంలోవున్న పుణ్యస్థలాలు పవిత్రతీర్థాలు దర్శించారు. చివరకు భరతపురం సైలానీకుండంవద్ద భగవత్ సాక్షాత్కారం లభించింది. ఆ విషయాన్ని గురించి శ్రీ రామదాస్‌జీ ఈ విధంగా చెప్పారు.

''రామచంద్రుని గాంచెను రామదాసు
కోర్కె తీరంగ సైలాని కుండమందు
ఇట్టివార్తలు భక్తుల కింపుగూర్చు
నాస్తికులు వెక్కిరింతురు నమ్మలేక ॥''

చివరిరోజుల్లో వారు తన జీవన్ముక్త జీవితాన్ని బృందావనంలో గడిపారు. కటిప్రదేశమందు కొయ్యలంగోటా కట్టుకొనటంవల్ల వారిని కాఠియా బాబాజీ అని పిల్చేవారు. మహాత్ముడైన ఈ సాధువుయొక్క ప్రభావం చూచి అక్కడివారు ఆయన్ని తమ ప్రతంక్ష దైవం అని చెప్పుకొనేవారు.

శ్రీ రామదాస్ కాఠియా బాబాజీ ఒకరోజు తెల్లవారుజామున యోగాసనంపై కూర్చొని అస్థిరమైన శరీరాన్ని వదలి శాశ్వతానంద ప్రదమైన పరంధామాన్ని చేరుకొన్నారు.

దేవ, భూ, అంతరిక్ష-లోకములు, మనస్సు, ఇంద్రియములు-అన్నీ ఏ అక్షరబ్రహ్మమునందు కూర్చబడిఉన్నవో అట్టి సర్వాశ్రయమైన పరబ్రహ్మమే మీయొక్క, సకలప్రాణుల యొక్క నిజస్వరూపమై ఉన్నది. కాబట్టి సంకుచితభావములను, ప్రసంగములను; సంకుచిత దృష్టిని, నడవడికను వదలి మోక్షప్రాప్తికి రాచబాటయైన అఖండ ఆత్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనుడు.

—ముండకోపనిషత్తు.

షోడశకళవిద్య

సదాశివం

సమస్తజగత్తును పదునాలుగు భాగములుగా విభజించి, ఉపాసనార్థం వాటియందు బ్రహ్మ దృష్టిని ప్రతిపాదించుటకు; ఆధ్యాత్మిక జీవనమున శ్రద్ధా తపస్సుల ఆవశ్యకతను ప్రదర్శించుటకును ఈ క్రింది ఆఖ్యాయిక ఛాందోగ్యోపనిషత్తున చెప్పబడినది.

సత్యకాముడు తల్లితో ''అమ్మా నేను విద్యాగ్రహణనిమిత్తం గురుకులవాసం చేసెదను. నా గోత్రమేమిటో చెప్పి నన్ను పంపించుము అన్నాడు. సత్యకామునితల్లి జాబాల ఇట్లా బదులుచెప్పినది

''నీ గోత్రమేదో నాకు తెలియదునాయనా. అతిథి అభ్యాగతులకు పరిచర్యలుచేస్తూ గృహకృత్యాలలోనే మునిగి ఉండి గోత్రాదులను మఱచిపోతిని. యౌవనంలో నాకు నీవు జన్మించితివి. తరువాత కొన్నాళ్ళకే నీతండ్రి దివంగతులైరి. అప్పటినుండి నేను అనాథనైతిని. నాపేరు జాబాల. నీపేరు సత్యకాముడు. గోత్రాదుల ప్రసక్తివచ్చిన సత్యకామ జాబాలుడన''ని చెప్పుము.

హారిద్రుమతుని పుత్రుడైన గౌతముని సత్యకాముడు సమీపించి తనను శిష్యునిగా గ్రహించమని వేడుకొనెను. 'నీ గోత్రమేమి?' అని గౌతముడు ప్రశ్నించగా సత్యకాముడు తల్లి తనకు చెప్పినది సమస్తమూ అట్లేపాఠము ఒప్పజెప్పునట్లు నిస్సంకోచముగా, నిర్భయముగా చెప్పివేసెను.

గౌతముడు ఆశ్చర్యచకితుడై ఇట్లనెను. 'ఋజువుగా, సత్యముగా పలికితివి. నీవు బ్రాహ్మణుడవు. నిన్ను శిష్యునిగా స్వీకరించెదను. సమిధలు తీసికొనిరమ్ము. ఉపనయన సంస్కారములు కావించెదను.'

ఉపనయనము జరిగినవెంటనే గౌతముడు గోశాలనుండి కృశించిన నాలుగువందల గోవులను విడిపించి సత్యకామునికి అప్పగించెను.

'ఈ నాలుగువందల గోవులు వేయి అయినప్పుడే తిరిగివచ్చెదను' అని ప్రతిజ్ఞచేసి సత్యకాముడు గోవులవెంబడి అరణ్యమునకు బయలుదేరెను.

పచ్చిక, నీరు పుష్కలముగా ఉన్నటువంటి, క్రూరమృగములబాధ లేనటువంటి అరణ్యప్రదేశములందు గోవులను అతిశ్రద్ధతో సత్యకాముడు పాలన చేయుచుండెను. తన సుఖమును పూర్తిగా ఉపేక్షించి అతడు గోవులను తన స్వంతబిడ్డలవలె పాలన చేయుచుండగా కొన్నిసంవత్సరములు గడచినవి.

శ్రద్ధాతపస్సులచే సత్యకాముని అంతఃకరణము పరిశుద్ధమై, ప్రసన్నమై, జ్ఞానగ్రహణయోగ్యమై ఉండుటను దిక్సంబంధినీ దేవత అప్పుడు తెలిసికొని అతనిని అనుగ్రహించుటకుగా ఒక ఋషభమును ప్రవేశించినదై సత్యకాముని సమీపించి ఇట్లనెను.

'ఓ సత్యకామా! ఇప్పుడు మేము వేయి సంఖ్యకు వచ్చితిమి. నీ ప్రతిజ్ఞ నెఱవేఱినది. ఇక మమ్ములను ఆచార్యకులమునకు చేర్చుము. నేను నీకు బ్రహ్మముయొక్క ఒక అంశమును ఉపదేశించెదను వినుము. తూర్పు, పశ్చిమము, ఉత్తరము, దక్షిణము—ఈ దిక్కులు బ్రహ్మముయొక్క అంశమే. వేఱుకాదు. దిక్కులమయంగాఉన్న బ్రహ్మమునకు 'ప్రకాశవాన్'

అని పేరు. 'ప్రకాశవాన్'గా బ్రహ్మమును ఎవరు ధ్యానించెదరో వారు లోకమున ప్రఖ్యాతివంతులగుదురు. రేపటిసాయంకాలమున అగ్నిదేవుడున్ను నీకు ఉపదేశించగలడు.'

మఱునాడే సత్యకాముడు గోవులను ఆచార్యకులమునకు మరలించెను. సూర్యాస్తమయము కాగా గోవులు పరస్పరము అభిముఖములై ఎక్కడ నిలిచినవో-అక్కడనే వాటిని విశ్రమింపజేసి సత్యకాముడు అగ్నికి అభిముఖముగా ఆసీనుడై దిక్ దేవత చెప్పినట్లుగా ధ్యానించుచుండెను. అప్పుడు అగ్ని దేవత సత్యకాముని ఉద్దేశించి ఇట్లు చెప్పెను.

'ఓ సత్యకామా! బ్రహ్మముయొక్క ఒక అంశమును నానుండి వినుము. ఈ భువి, అంతరిక్షం, దివి, సముద్రము - బ్రహ్మముయొక్క అంశమై ఉన్నవి. వేఱుకావు. ఈ అంశమునకు 'అనంతవాన్' అని పేరు. 'అనంతవాన్'గా బ్రహ్మమును ఎవరు ధ్యానించెదరో వారు అనంతులగుదురు. రేపటిదినము 'హంస' నీకు మఱొక అంశమును బోధించగలదు.'

మఱునాడు సాయంకాలము ఆదిత్యుడు ఆవేశించిన 'హంస' ఒకటి సత్యకాముని సమీపమున వ్రాలి ఇట్లనెను.

'ఓ సత్యకామా, అగ్ని, సూర్య, చంద్ర విద్యుత్ రూపములతో బ్రహ్మమే ప్రకాశించుచున్నాడు. ఈవిధముగా వెలుగుచున్న బ్రహ్మముయొక్క అంశమునకే 'జ్యోతిష్మాన్' అని పేరు. 'జ్యోతిష్మాన్'గా బ్రహ్మమును ఎవరు ధ్యానించెదరో వారు తేజోవంతులై ఉందురు. రేపటిదినము 'జలచరపక్షి' ఒకటి నీకు మఱొక అంశమును ఉపదేశించగలదు.'

మఱునాడు సాయంకాలమున ప్రాణదేవత ఆవేశించిన 'జలచరపక్షి' సత్యకాముని సమీపించి ఇట్లనెను.

'ఓ సత్యకామా, జీవుని ఫలభోగ ఆశ్రయమైన దేహములో ఉన్నటువంటి ప్రాణము, చక్షువు, శ్రోత్రము, మనస్సు బ్రహ్మముయొక్క అంశమే. దేహములో ఈవిధముగా వెలయుచున్న బ్రహ్మముయొక్క అంశమునకు 'ఆయతనవాన్' అని పేరు. 'ఆయతనవాన్'గా బ్రహ్మమును ఎవరు ధ్యానించెదరో వారు ఆశ్రయవంతులై ఉందురు.

ఇట్లు నలుగురు దేవతల అనుగ్రహమును పొందినవాడై సత్యకాముడు చివరకు ఆచార్యకులమును చేరెను.

శిష్యుని ప్రసన్నముఖమును ప్రహసిత వదనమును, సహజ వినయ గాంభీర్యములను చూచి గౌతముడు విస్మయ ఆహ్లాదభరితుడై 'సత్యకామా! బ్రహ్మజ్ఞానివలె దివ్యముగా భాసించుచున్నావు. ఎవరు ఉపదేశించిరి నీకు' అని అడిగెను.

'భగవాన్! మీ శిష్యుడైన నన్ను అనుశాసించుటకు, బోధించుటకు మానవమాత్రులెవరు సాహసించగలరు? దేవతలే నాకు ఉపదేశించిరి. ఆచార్యులనుండి గ్రహించిన విద్యయే సాధుతమమని మీవంటి ఋషీశ్వరులు చెప్పగా వినియున్నాను. కాబట్టి గురుదేవా! మీరే నాకు విద్యను అనుగ్రహించవలసినది' అని సత్యకాముడు వినయభరితముగా విన్నవించుకొనెను.

గౌతమాచార్యుడు సత్యకామునియెడల పరమప్రీతుడై నలుగురు దేవతలు చెప్పిన 'షోడశకళ విద్య'నే అతనికి మరల ఉపదేశించెను. అందులో ఒక అంశమైననూ వదలిపెట్టలేదు. వదలిపెట్టలేదు.

కౌసల్య

యామజాల పద్మనాభస్వామి

'వేద వేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే
వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్ సాక్షాద్రామాయణాత్మనా.'

వేదాలుమాత్రం తెలుసుకునే పరమ పురుషుడు దశరథుని కొడుకై అవతరించగా వేదాలు సత్యలోకములో ఉండలేక వాల్మీకినోట రామాయణమనే పేరుతో అవతరించాయి. ఆ పరమ పురుషుని కన్నతల్లి కౌసల్య. ఒక బిచ్చగాడు నేను పది పన్నెండేండ్ల వయస్సులో ఉన్నపుడు మా యింటిముంగిట నిల్చి ఒకపాట పాడే వాడు. ఆ పాట నాలుగు చరణాలూ పూర్తిగా పాడిన తరువాతనే నేను బియ్యం పాడి జోలెలో వేసేవాడను. ఆ పాట ఇది:—

ఎన్నినోములు నోచెనో కౌసల్యాదేవి
ఎన్ని దానము లిచ్చెనో ఎన్నినోములు నోచె
ఎన్నిదానము లిచ్చె కన్నతండ్రీ అని కౌగలించుటకు॥ ఎ॥
పాలు బువ్వ పెట్టి పంచదారను వేసి
జోలపాటలు పాడి జోకొట్టి లాలింప ॥ఎన్ని॥

ఇది ఏభై ఏండ్లక్రిందట మాట. మిగతా రెండు చరణాలూ జ్ఞప్తిలోలేవు. లేకపోవుగాక. ఉదాహరించిన రెండు చరణాలలో కౌసల్యాదేవి మాతృత్వ సౌభాగ్యం మహిమోపేతంగా మనకు ప్రత్యక్షమవుతూంది. అలాటి అదృష్టవంతురాలు అయినతల్లి మళ్లీ ద్వాపర యుగములో దేవకి ఒక్కతెయే. కారణం? ఆమెకూడా పరమపురుషుని కన్నతల్లి అయింది కనుక...ఇక్కడ ఈ తల్లీ కొడుకుల జన్మాంతర సౌహృద్యం తెలుసుకొనడం ఆవశ్యకం.

పృశ్ని, పృశ్నిగర్భుడు అనే మునిదంపతులు. వనములో నివసిస్తూ కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. ఒకనాడు పృశ్ని అడిగింది భర్తను. 'మనం కఠోర నియమాలతో శ్రీహరినిగూర్చి తపస్సుచేసి మోక్షం పొందుదాము' అని. అలాగే చేద్దాము'-అన్నాడు పృశ్నిగర్భుడు. రోజూ నియతంగా స్వీకరించే కందమూలాలు విడిచిపెట్టారు కొంతకాలం జలంమాత్రమే ఆహారం...క్రమంగా అదికూడా త్యజించారు. వాయుభక్షణతో గడిపారు కొన్నాళ్లు. క్రమేణ అదికూడా విడిచారు. కొంతకాలానికి శల్యమాత్రా వశిష్టులయారు...

ఒకనాటి బ్రాహ్మీముహూర్తం. శంఖచక్ర గదాపద్మధరుడు, పీతాంబరుడు, నీలమేఘ శరీరుడు, భక్తజనరక్షాదక్షుడు. పుండరీకాక్షుడు, దివ్యభూషణుడు మధురభాషణుడు ప్రత్యక్షమయాడు. మునిదంపతులు అల్లల్లన కనులు విప్పి చూశారు. విశ్వమోహనమూర్తియై ఎట్ట యెదుట నిల్చిఉన్న వనమాలిని చూసి తమ్ముతామే నమ్మలేకపోయారు. అలాగే కన్నులు మూసుకున్నారు. వెంటనే తెరచిచూశారు. చిగురాకువంటి పెదవిపై చిరు మల్లెపువ్వులాగ దరహాసం మెరుస్తూంది. మోహనాంగుడైన శ్రీహరి 'మీ తపస్సుకి మెచ్చాను. ఏమి కోరినా ఇస్తున్నాను నిస్సంకోచంగా కోరుకోండి' అన్నాడు. ఆ పుణ్యదంపతులు ఏమి కోరుకోవాలో తెలియక రెప్పవాల్చక అలా చూస్తూ నిల్చున్నారు. కొంతసేపటికి పృశ్ని ప్రభూ! నాకోరిక మనవిచేసేదా అని మధురస్వరముతో అడిగింది. 'తప్పక చెప్పవచ్చు. తీరుస్తానమ్మా సందేహించకు' – అని అన్నాడు శ్రీహరి. 'అదిగో అమ్మా అని అన్నావు కదూ! అదే నా కోరిక. నాకు కొడుకువై పుట్టాలి' అని కోరింది. – హరి పృశ్నిగర్భుణ్ణి చూసి 'ముని చంద్రా! ఏమంటావు? అని అడిగాడు. 'ఏమనేది? కోరిందిగా యీమె.' నరుడగా మూడు జన్మలలో మాకు కొడుకువై పుట్టు –

అని అన్నాడు ముని. సరే - అలాగే కానీయండి. మీరు నా సుందరరూపం చూసి మోహపడి నన్ను కొడుకుగా పుట్టాలని కోరుకున్నారు. మీ అసలుకోరిక మోక్షం. మూడు జన్మలు అయాక మీకు మోక్షం యిస్తాను... అని అంతర్థాన మయిపోయాడు.

మునిదంపతులు ఏదో మాయానాటకం చూసినట్టు కొంతసేపు ఆశ్చర్యంగా అలా చూస్తూ యీ లోకానికి వచ్చారు. సరే కానీ సర్వేశ్వరుడికి తల్లిదండ్రులమయే అదృష్టం పట్టింది...అని సంతోషిసూ కొంతకాలానికి తనువులు చాలించారు.

మొదటి జంట అదితి కశ్యపులు. శ్రీహరి వారిగర్భాన వామనుడై పుట్టాడు.

రెండవజన్మ కౌసల్యా దశరథులు. వారి నోములపంటగా శ్రీహరి రాముడై జన్మించాడు

మూడవ పుట్టువు దేవకీవసుదేవులు. హరి వారి ముద్దులబిడ్డడై కృష్ణుడు అనే పేరుతో దుష్టశిక్షణా శిష్టరక్షణా చేశాడు. ఇదే వీరి జన్మరహస్యం...

భూలోకములో కౌసల్య దివ్యమాత అయిందంటే అతిశయోక్తి ఏముంది ?

పూర్వజన్మ సంస్కారంగల బుద్ధిమంతురాలు కౌసల్య.

'సత్యం తపః, ధర్మం తపః, స్వాధ్యాయ స్తపః' అనే నిర్వచనానికి ప్రథమోదాహరణం కౌసల్య. సామాన్య స్త్రీ ధర్మాన్ననుసరించి కొడుకు కలగాలని ఎన్ని నోములో నోచింది. ఎన్ని దానాలో చేసింది. అవన్నీ ఫలించి జగన్నాథుడు కొడుకుగా పుట్టాడు, తరించాననుకున్నాది. చిన్నారిరాముడు ఎంత వేగం పెరిగి పెద్దవాడవుతాడా ? గృహస్థు అవుతాడా ? రాజ్యాధిపతి అవుతాడా ? అని కాలచక్రభ్రమణమును చూస్తూఉంది. విద్యావంతుడయాడు బుద్ధిమంతుడని అందరి మన్ననలూ అందుకున్నాడు. సీతాదేవి అర్ధాంగిగా వచ్చింది. ఇక రాజ్యాధికారి కావాలి. తాను రాజమాతగా నలుగురిలో మన్నన పొందాలి. ఆ ఒక్క కోరికా నెరవేరేసమయం రానేవచ్చింది. అమ్మయ్య ! నా కన్న తండ్రి పట్టాభిషిక్తు డవుతాడు. త్వరగా కావాలి, కావాలి - నిర్విఘ్నంగా అది జరగాలి అని ఇష్టదేవతా సమర్చన చేస్తూంది అంతఃపురములో.

రాజవుతాడని వెయ్యికళ్లతో ఎదురు చూస్తూన్న తల్లిదగ్గరకు ఆ కొడుకు వచ్చి 'అడవికి వెళ్లుతూన్నానమ్మా ! ఆశీర్వదించి ఆనందంగా పంపు - అని నమస్కరించాడు.

హా హతాస్మి - అని కత్తివ్రేటుకి కదళిలాగా కౌసల్య దబ్బున నేలపై కూలింది. కొంతసేపటికి తెలివి వచ్చింది. లేచింది. కన్న తండ్రీ ! చిన్నారి రామన్నా ! అడవికి వెళ్లడమేమిట్రా ?

ఔనమ్మా ! నేను పద్నాలుగేళ్లు వనవాసం చెయ్యాలి. భరతుడు రాజ్యమేలాలి. పిన్నమ్మ కోరిన వరాలివి. నాయనగారు ఇచ్చారు. రేపో నేడో భరతుడు తాతగారింటినుంచి వస్తాడు. పట్టాభిషిక్తు డౌతాడు.

అమ్మా ! నాయనగారికి 'సత్యసంధుడు' అని అసాధారణమైన బిరుదు ఉంది. దానిని కాపాడడం కుమారుడనైన నా విధి. రాజ్యం పైతృకంకాదు. వంశ పరంపరయా వస్తూంది. దానిని నిలపవచ్చు. వదులుకోవచ్చు. కాని సత్యవ్రతపాలన అనే పైతృకమైన ఆస్తిని, నేను వమ్ము చెయ్యలేను. కనుక ఆయనను

సత్యవ్రత పాలకుణ్ణిగా లోకానికి చాటడం ఆవశ్యకం. ఆయనమాట కాదనడం నావంటి వాడికి తగదు. అన్నీ తెలిసినదానవు నువ్వు. ఋజుబుద్ధితో ఆలోచించు. కన్నీరు కార్చక ఓర్చుకో. ఈ పద్నాలుగేళ్లూ ఇట్టే గడిపి వస్తాను. రాజు నవుతాను. మరేమీ అనకు. దీవించిపంపు – అని కొంచెం వివరంగా అన్నాడు. ఆ తల్లి ఓర్చుకోలేకపోయింది. ఆ పరిస్థితిలో ఆ తల్లేకాదు. ఏ తల్లీ ఓర్చుకోలేదు.

'యది పుత్రః నజాయేథాః మమ శోకాయ రాఘవః
నస్మ దుఃఖ మతో భూయః పశ్యేయ మహమప్రజాః'

'ఏక ఏవహి వంధ్యాయాః శోకో భవతి మానసః
అప్రజాస్మీతి సంతాపః నహ్యన్యః పుత్రః విద్యతే'

నాయనా! రాఘవా! నువ్వు పుట్టకపోతివా నాకీ దుఃఖం లేకపోయేదిరా.

నన్నేడిపిస్తున్నావు. నువ్వుపుట్టి యీ లాగు అవడంకన్న నాకు పుట్టక ఉంటే యింత దుఃఖం లేకపోను.

సంతతి లేకపోయిందే-అనే దుఃఖం ఒకటే. అంతకుమించి మరేలాటి సంతాపమూ ఉండదు. ఇప్పుడు నా బ్రతుకు అధ్వాన్నమయిపోయింది.

'నదృష్టపూర్వం కళ్యాణం సుఖం వా పతిపౌరుషే
అతి పుత్రే విపశ్యేయం ఇతిరామః మయాస్థితమ్'

ఉన్నది ఉన్నట్టు చెప్తున్నాను విను రామా! నేను నీ తండ్రికి పెద్దభార్యను అనేది పేరుకే, అంతవాణ్ణి చేపట్టి యింత యింటికి వచ్చినా నేటివరకూ సుఖమంటే ఏమిటో ఎరగను. సరే యింతకాలానికి నా వరాలమూట కొడుకు పుట్టాడు. వీడివల్లనే నా సంసారజీవితములో సుఖమంటే ఏమిటో అనేది అనుభవిస్తానని గంపెడాసతో బ్రతికిఉన్నాను. ఆ ఆశకూడా అడియాస అయింది.

'అపశ్యంతీ తవ ముఖం పరిపూర్ణ శశి ప్రభం
కృపణా వర్తయిష్యామి కథం కృపణ జీవికామ్'

రాజ్యంవద్దు, భోజ్యంవద్దు. నన్ను కనిపెట్టు కని నా కంట పడుతూఉంటే అదే చాలు. పున్నమ చందమామలాటి నీ ముద్దుమోము చూస్తూ తృప్తిగా జీవితం వెళ్లిద్దామను కున్నాను. అదికూడా కాదా? నిన్ను చూడ లేక దౌర్భాగ్యజీవితం ఎలా గడుపుతాను రామచంద్రా!

రాజ్యం భరతుడికి చెందితే చాలుకదా! నువ్వు అడవికి వెళ్లడం ఎందుకూ? ఇక్కడే ఉండు. నా కంటపడుతూ ఉండు. అదే నాకు చాలును; అన్నట్టు తల్లిమాట గ్రహించాడు. అది అసాధ్యం అన్నాడు కొడుకు.

'త్వయా మయా చ వైదేహ్యా లక్ష్మణేన సుమిత్రయా
పితుర్నియోగే స్థాతవ్యం ఏషధర్మ స్సనాతనః'

అమ్మా! ప్రాకృత కాంతలాగు మాట్లాడు తున్నావు. నువ్వు, నేను, సీత, లక్ష్మణుడు, పినతల్లి సుమిత్ర నాయనగారి శాసనము ననుస రించి ప్రవర్తించవలసిందే. అలాగు ప్రవర్తిం చడమనేదే సనాతనధర్మం.

నువ్వు, పినతల్లి సుమిత్ర పతిశాసనానికి కట్టుబడిఉండాలి.

నేను, లక్ష్మణుడు పితృశాసనమునకు బద్ధుల మయి ఉండాలి.

సీత మామగారిమాట జవదాటకూడదు.

మానవ జీవితధర్మాలు తెలిసిన పెద్దల మాటలివి. నీకు తెలియనివికావు. ఈ ధర్మ మును కోసలరాజపుత్రివై, దశరథపత్నివై, ననుగన్న తల్లివై అతిక్రమించడం అధర్మం.

ఇంకేమనాలి? ఆలోచించింది కౌసల్య. గట్టి మాట అన్నది.

'యథైవ తేపుత్ర! పితా తథాహం
గురు స్స్వధర్మేణ సుహృత్తయా చ
న త్వానుజానామి నమాం విహాయ
సుదుఃఖితా మర్హసి పుత్ర! గంతుమ్'

నాయనా! మంచిదే. నువ్వు చెప్పినది సనాతనధర్మమే. ఆ దేవిధంగా నే నంటూన్న మాట విను. స్వధర్మమును, నీ మేలునుకోరి ప్రవర్తించడములో నీకు మీ నాయన ఎట్టి పూజ్యుడో కన్నతల్లినైన నేనూ ఆలాటి పెద్దదాననే. కనుక నా మాటను కాదనకూడదు కదా! ఏమిటది! ఈ లాగు ఏడుస్తూన్న నన్ను విడిచి నువ్వు వెళ్లిపోవడం తగదు. తండ్రికన్న తల్లి ఎక్కుడు-అనే సనాతనధర్మమును బోధించిందన్నమాట కౌసల్య. ఈ మాటకి చక్కని లోకస్వభావమును వివరించింది.

'కథం హి ధేనుఃస్వంవత్సం గచ్ఛంతమను గచ్ఛతి
అహంత్వాను గమిష్యామి యత్రవత్సగమిష్యసి.'

నిన్ను విడిచి నేను క్షణమైనా బ్రతికి ఉండలేను. నన్ను నీతో తీసుకొనివెళ్లు. అని కొడుకుతో అడవికి వెళ్లడానికి నిశ్చయించుకున్నది. తండ్రిమాట జరుగవలసిందే. నేను అడవి వెళ్లకతప్పదు అనే కొడుకు నిర్ణయాన్ని కాదనలేకపోయింది. సనాతనధర్మం తెలియని ఇల్లాలు కాదామె. కనుక పుత్రవాత్సల్యం ఊతగా కానక కన్న సంతానం కాన కొడుకుతో కానకు పోవాలనుకొన్నది.

దూడవెంట ఆవు వెళ్లడం లోక సామాన్య రీతి కనుక నువ్వు ఎక్కడకు వెళ్లితే నేనూ అక్కడకే వస్తానని తన మాటను వత్స శబ్దంతో బలపరచుకున్నది.

అయితే అన్నిధర్మాలూ రాశిపోసినట్టున్న ఆ సుగుణాభిరాముడు రాముడు అందుకు అంగీకరిస్తాడా? నహి!

ఏమిటమ్మా నీ ఆరాటం!

'భర్తుః కిల పరిత్యాగః నృశంసః కేవలం స్త్రియః
సభవత్యా నకర్తవ్యః మనసాపి విగర్హితః.'

భర్తను విడిచిపెట్టడం అనేది స్త్రీకి పరమ నికృష్టమైన పద్ధతి. నీవంటి ధర్మశీల ఆలాటి నీచకృత్యం మనసాకూడా ఆచరించరానిది. ఒప్పనిపనికి తలపెట్టక ధర్మవిరుద్ధపద్ధతిని నడువక నన్ను దీవించి పంపుమమ్మా! అన్నాడు ఆ ఆదర్శ పూర్ణపురుషుడు. కాదనలేక పోయింది. స్వస్తివాచనం పలికింది. సచరాచర పదార్థకోటిని ప్రత్యక్ష పరోక్ష భూత సముదాయమును పేరు పేరునా చెప్పి వనవాసములో తన తనయుని కాపాడవలసిందని అభ్యర్థించింది. ఆ మంగళాశాసనం అంతా కౌసల్య ఆత్మశక్తికి ప్రతిరూపమే. చివరగా ఒక్క మాట అన్నాది.

'సర్వలోక ప్రభుర్బ్రహ్మ భూతభర్తా తథర్షయః
యేచశేషా సురాస్తేతు రక్షంతు వనవాసినమ్.'

సర్వలోకప్రభువు, సర్వ భూతపతి అయిన సర్వేశ్వరుడూ, సర్వశక్తి సంపన్నులైన ఋషులూ, ఇంకా నాస్తుతికీ, మతికీ అందక మిగిలియున్న అమరులూ వనవాసివైన నిన్ను రక్షింతురుగాక!

సర్వలోకేశ్వరుణ్ణి కోరింది. అమాయకంగా ఆమె అలాగనలేదు. ఆయనకుకూడా మేల్కొలుపుపాడే ఆత్మశక్తి ఆ తల్లికి ఉన్నది. ఈ మంగళాశాసనమే రామునకు వనవాససమయములో అంగరక్షా కవచమయింది.

రాముడు అడవికి బయల్దేరాడు. వెంటనే సీతకూడా ఉన్నాది. అత్తా! వెళ్లివస్తానన్నది. దగ్గరగా తీసుకుని ఆ అత్తగారు ముద్దుకోడలితో ముచ్చటగా మూడు మాటలాడింది. అమ్మా! ఇంతవరకూ నా కొడుకు ధనవంతుడు ఈ నాటినుంచి వనవాసి. నువ్వు చులకనగా చూడ కూడదు.

'స్త్రీణాం పవిత్రం పరమం పతిరేకో విశిష్యతే'

స్త్రీలకు పరమపవిత్రమైన విశిష్టపదార్థం పతి. పతికి బాధకంగా ప్రవర్తించకూడదు. అన్నీ సర్దుకుంటూ వనవాసం చేసి సుఖంగా మా రామన్నతో తిరిగిరా చిన్నారి సీతమ్మా! అన్నది. మరి, దశరథునితో ఆమె,

'గతిరేకా పతిర్నార్యాః ద్వితీయా పతిరాత్మజః
తృతీయా జ్ఞాతయో రాజన్! చతుర్థీ నేహ విద్యతే'
'తత్రత్వం చైవ మే నాస్తి రామశ్చ వనమాశ్రితః
న వనం గంతు మిచ్ఛామి సర్వధా నిహతాత్వయా.'

ఇల్లాలికి భర్త ప్రధానమైన గతి. సుతుడు రెండోపక్షం. జ్ఞాతులు మూడోదారి. వీరిని తప్పించి మరీ గతిలేదు. ఈ పద్ధతి నా జీవితానికి విరుద్ధమైపోయింది ప్రభూ! నువ్వు నాకు కాకుండా అయిపోయావు. కన్నకొడుకు అడవికి వెళ్లిపోయాడు. జ్ఞాతుల నాశ్రయించే దుర్గతి నాకు లేదు. అది నాకు అంగీకార్యమూ కాదు. సతీధర్మము ననుసరించి నిన్ను విడిచి కొడుకుతో అడవికి వెళ్లలేకపోయాను. అన్నివిధాలా నీ వల్ల నా గతి అధోగతి అయిపోయింది. సర్వ రాజ సంస్తూయమానుడవు పతివైనా సర్వభూత హితుడైన రాముడు సుతుడైనా నేను గతిలేని దాననయాను. అని ఆమె విచారించడం లోక సామాన్యమయిన మాతృత్వ మర్యాదకి పై పూతగా పరిగణించడం సముచితమని నేను భావిస్తాను.

యమదేవా! సంపద ఎంత కావాలెనో అంత కోరుకో అని నన్ను ప్రలోభపెట్టు చున్నావు – కాని అవి రేపటివఱకు ఉంటాయో ఉండవో అని సందేహపడదగినంత అస్థిరములు గదా! ఈ అప్సరసలతో ఆనందించమంటున్నావు. ఈ ఆనందించడమనేది ఏమిటి? ధర్మమును, బలమును, ప్రజ్ఞను, తేజస్సును, యశస్సును హరింపజేసుకోవడమేగదా! దీర్ఘాయుస్సును ఇచ్చెద నంటున్నావు. మీ ప్రభువైన బ్రహ్మదేవుని ఆయుస్సు సహితము (8640000000 × 360 × 100 = సంవత్సరములు) అల్పమే కదా! ఇక మనలాంటివారి దీర్ఘాయుస్సు ఎంత! కాబట్టి వస్తువాహన ములు, ఈ అప్సరసలు, వీరి నృత్యగీతములు అన్నీ మీదగ్గరే ఉండనీ. నేను మిమ్ములను కోరు చున్నది ఇది. ధర్మాధర్మములకు, కార్యకారణములకు, కాలత్రయమునకు – అతీతమైన పరమ తత్త్వమును గుఱించిన ఉపదేశము.

-నచికేతుడు.

బాలల శారదాదేవి

బి. ఎస్. ఆర్. ఆంజనేయులు

విద్యాభ్యాసము

శారద పల్లెటూరిలోనే పెరిగి పెద్దదవుతూ వచ్చింది. వీధిబడిలోకే పలకా బలపం తీసుకొని కొన్నిసార్లు వెళ్లింది. కాని చదువు సాగలేదు. పెద్దకూతురు కావటంవల్ల యింట్లో పనులు ఎక్కువ. బడికిపోయి నేర్చుకున్నదే చదువు అని మీరు అనుకోవద్దు. మన భారత దేశంలో పుస్తకాలు చదువకుండానే ఎందరో గొప్పవారైనారు. తరతరాలనుండి అలా వస్తూనే వుంది. రామకృష్ణుడు యిప్పటి చదువును "పొట్టకూటి చదువు" అన్నాడు. ఆయన ఏ గ్రంథాలు చదువలేదు. కాని, పెద్దపెద్ద కాలేజీ చదువులు చదివినవాళ్లు, పండితులుకూడా ఆయనదగ్గర కూర్చుండి నేర్చుకున్నారు. చదువురాని మన శారదను ఆయన 'సరస్వతి అవ తారం' అని చెప్పాడు. కారణమేమంటే చదువువల్ల యేది వస్తుందో అది ఆమె యివ్వగలదు.

శారదకు చదువు అసలేరాదని మీరు అనుకోవద్దు. ఆమె స్వంతంగా నేర్చుకొని పుస్తకాలు చదివేది; మన పురాణాలలోని కథలు మొదలైనవన్నీ వీధినాటకాల ద్వారాను, తల్లి దండ్రులవద్దను తెలుసుకున్నది. ఆమె సోమరిగా ఎప్పుడూ వుండేది కాదు. పొలానికి పోయి ఆవులకు గడ్డి కోసేది, మోపుకట్టి మోసుకువచ్చేది. పొలంలో పనిచేసే కూలీలకు అన్నము తీసుకుపోయేది. అలా యింట్లో వారికి బైటివారికి సహాయంగావుంటూ పెరుగుతూ వచ్చింది.

శారద కప్పుడు పదకొండేండ్లు వచ్చాయి వాళ్ళనాన్నకు బీదవాళ్ళంటే ఎంతో ప్రేమ అని మనకు తెలుసు. ఒకసారి జయరాంబాటి ప్రాంతంలో కరువు వచ్చింది. పంటలు పాడయిపోయినాయి. అన్నానికి కష్టమైపోయింది. ఇక బీదలసంగతి చెప్పాలా! కడుపు పట్టు కొని అకలితో అల్లాడిపోయినారు. వీళ్ళ యింటిమీదుగా అలాంటివాళ్లు పోవటం రామచంద్ర ముఖోపాధ్యాయ చూచాడు. వాళ్ళయింట్లోకూడా ఎక్కువ బియ్యము లేవు. కొద్దివడ్లే వున్నాయి. వాటిని దంపించి, పెద్దపెద్ద కుండలతో వండించాడు. ఆ అన్నాన్ని, గంజిని పేదలకు పోశాడు. వాళ్లు తినటానికి ఆత్రపడుతున్నారు. చిన్న శారద యిది చూచింది. ఆమెహృదయం కరి గింది. వేడి అన్నం, గంజి తింటుంటే నోరు చెయ్యి కాలుతయిగదా! వెంటనే విసనకర్ర తీసుకొని వాళ్ళందరిదగ్గర విసరుతూ వేడి చల్లార్చింది. చదువువల్ల రావలసిన సంస్కార మిదే గదా! అందువల్లనే శారద చదువుల సరస్వతి.

కరువునందున పేదలు కడుపుకాలి
ఆర్చుచుండగ అన్నమువార్చి తండ్రి
వేడివేడిగ పెట్టుట చూడలేక
విసనకర్రతో శారద విసరసాగె.

సంపాదకులు : శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామి

శ్రీ ఎమ్ బాలసుందరంగారిచే ఫ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు–600 021) న ముద్రింపబడి,

శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణ మఠము (మద్రాసు–600 004) నుండి ప్రచురింపబడినది.